

Ornithologie van Nederland, 1961

door

C. G. B. TEN KATE

1 (234). GAVIA IMMER — IJsdruiker. *)

5—7 jan., Haarlem, Mooie Nel (Bi, Niesen, Walter); 19 dec., Braakman (Lebret).

3 (236). GAVIA ARCTICA — Pareldruiker.

2 maart, Heemstede, A.W.L. duinen (Bi); 29 okt., Lelystad (Kuntze, H. v. Oordt, Ros); 19 dec., Kattendijke, Oosterschelde (Brouwer, G. J. v. Oordt); 24 dec., Noordzeekanaal, Zijkanaal B (Oreel, d. Roever).

6 (231). PODICEPS GRISEIGENA — Roodhalsfuut.

[1960: 24 juni, ex. in prachtkleed, Hijkersmilde (Resoort).]

O. Flevoland: 6 jan., Knardijk (Derksen c.s.) en Veluwemeer-Z (idem); 8 jan. en 12 febr., Harderwijk, haven (v. Orden c.s.); 19 febr., Houtribsluizen (Te c.s.); 5 mei, Ketelhaven (Ki, Sw, Wa); 23 juli (Nu, Tj, Wo) en 4 aug. (Meijerink, Schweigman), Kamperhoek; 7 sept., Harderwijk, haven (Wi); 21 okt., 2 ex., ibidem (v. Orden c.s.); 28 okt., 3 ex., Knardijk (idem); Gouwzee, 16 okt. (M. Bakker); Botshol, 16 april (de Roever); Scheveningen, 27 jan., binnenhaven (v. Swelm en Rijven) en buitenhaven (zelfde?) (Martens) en 21 sept. (F. de Boer, Oo); Dubbeldam, Nieuwe Merwede, 22 jan. (L. Otto); N. Beveland, Oosterschelde, 23 dec. (Dr. Ou); Ospelerpeel, 23 sept. (P. B. Jansen, G. A. de Vries) en 1 okt. (NHMBL 50: 98).

7 (230). PODICEPS AURITUS — Kuifdruiker.

Snekermeer, 1 mei (Van. 14: 140); Veluwemeer-Z: 6 jan. (Derksen c.s.); 8 mei, bij Harderwijk (Ki, Sw, Wa); 14 mei, voor Elburg (Ki, Martens, Oo, Te); 4 nov. (Warnders); A'dam-W, 26 dec. (Swart, Kr); lichtschip „Texel”, 13 april, aan boord (weer vrij) (L. Otto); Haarlem, Mooie Nel, 7 jan. (Niesen); Scheveningen, haven, 27 jan.—7 febr. (Martens, Ros e.a.); Den Haag, Ockenrode, 12—25 febr. (Beukers, F. de Boer); Brielsemeer, 25 maart (Ou c.s.); Hengstdijk, Z., 25 maart, 2 ex. (B. J. Wittgen); Esbeek, N.Br., Het Goor, 7 april, 2 ex., even baltsend en 8 en 9 april, 1 ex. (met plantjes in de snavel) (Wi).

8 (232). PODICEPS NIGRICOLLIS — Geoorde Fuut.

Broedgevallen: Kennemer duinen, Vogelmeer, 1 (Vj. 9: 245); Voornes duin, Quackjeswater, 9 juli, ad. met 2 juv. (v. Waart), Breedewater, 9 juli, ad. met 3 juv. (idem); Leersumse Veld, 23 juli, 1 juv. (idem); Esbeek, N.Br., Goor en Flaas, 13 (Vj. 9: 245); 13 mei, reeds 5 paar met jongen (Wi).

Beilen, Brunstingerplassen, 17 mei, 4 ex. (Resoort); O. Flevoland: 16 april, Veluwemeer-Z (Warnders), 23 sept. en 21 okt., resp. 8 en 6 ex., aldaar (v. d. Beek); 4 nov., Knardijk (Warnders); Texel, Waddenzee, 31 maart (Nap); Gouwzee, 29 okt. (M. Bakker); A'dam, Nieuwe Diep, 15 febr. (Kr); Diemen, IJsselmeer, 26 aug., 3 ex. (Swart, Kr); Muiderberg, IJsselmeer, 4 maart (Sl); Scheveningen, buitenhaven, 27 jan. (v. Swelm); Brabantse Biesbosch, 14 jan. (Ou); Berkel-Enschot, N.Br., Galgeven, 24 maart—5 april (v. Erve); Deurne,

*) Voor gebezigde nummering, afkortingen, tekens enz. zie Limosa 30: 83, 32: 37, 33: 19 en 35: 46.

N.Br., Bultven, 1 april, 2 ex. (Verhoeven); Kampina, N.Br., Kromvennen, 13—14 aug. (v. Erve); De Hamert, L., 22 mei, ♂ en ♀ (v. d. Hombergh, Wa e.a.); Valkenburg, L., De Geul, 15 dec., ex. in prachtkleed, alleen voorzijde van hals en de nek donkergrijs (Hens).

10 (224). OCEANODROMA LEUCORRHOEA — Vaal Stormvogeltje.

15 sept., vliegend ex., strand, Castricum (Verkerk); 13 okt., dood ex., Friese palen (Van. 14: 253).

11 (223). HYDROBATES PELAGICUS — Stormvogeltje.

[1941: 31 aug., dood ex., Kijkduin-Terheide (H. L. Kortekaas).]
[Voor twee andere aug.-gegevens, zie Lim. 35: 47 (t.K.).]

12 (225). PUFFINUS PUFFINUS — Noordse Pijlstormvogel.

7 sept., Scheveningen, haven (Vj. 9: 245); 14 sept., ibidem (Oo, v. Swelm) en Castricum, strand (Verkerk).

16 (228). FULMAREUS GLACIALIS — Noordse Stormvogel.

1 april, 3 dode ex., Hondsbossche Zeewering (Vj. 9: 207); 8 april, dood ex., Schouwen, Schelphoek (ibidem); 14 mei, dood ex., Schoorl (ibidem); 13 juni, olieslachtoffer, Vlissingen (Vj. 9: 232); 24 aug., dood ex., Terschelling (J. v. Dijk e.a.); 28 okt., vliegend ex., strand Castricum (Verkerk).

17 (222). SULA BASSANA — Jan van Gent.

IJsselmeer gebied: 22 mei, dijk in aanleg, Z. Flevoland (Vj. 9: 232).

21 (177). ARDEA PURPUREA — Purperreiger.

30 okt., Jellum, Fr. (Van. 14: 253).

— (—). ARDEOLA IBIS — Koereiger.

21 okt.—29 nov., 1 ex., aanvankelijk te Harderwijk, later in Ermelo (zie verder Lim. 35: 151—154) (door C.N.A. beschouwd als ontsnapte vogel).

22 (178). EGRETTA ALBA — Grote Zilverreiger.

18 mei, Oirschot, aan de Beerze (grootte ongeveer als van Blauwe Reiger; poten en tenen zwart; snavel geelachtig) (v. Erve) (*); 19 en 20 mei, 2 ex., Ermelo, IJsselmeerkust (Vj. 9: 207) (*); 4 okt., 2 ex., Strabrechtse heide, Beuven (grootte bij overvliegen ongeveer als Kiekendief; poten donker; snavel vrijwel geheel geel) (Kuntze) (*).

25 (181). NYCTICORAX NYCTICORAX — Kwak.

Jelsum, Fr., 3 okt. (Van. 14: 230); Wommels, Fr., 12 okt., dood juv. (ibidem); Wanneperveen, Ov., Bakkerskooi, 1 en 2 ex. (Vj. 9: 245); Zwartemeer-W, Ov., 9 juni, ad. (Koridon, Wildeboer, Woudstra); Deventer, Douwelerkolk, juv., 21 sept. (Stoffel) en 22 sept. (Coldewey); O. Flevoland, 28 juli, 7 juv., Knardijk (Wi e.a.); 25 nov., juv., Ketelmeer-Z (Swart, Kr, e.a.); Dodewaard, G., 14 okt., juv. (Vj. 10: 331); A'damse Bos, 17 en 18 juni, ad. (Vj. 9: 232); Kortenhoeft, 31 juli, ad. (ibidem); Naardermeer, 29 aug. (Vj. 9: 245); Sliedrechtse Biesbosch, Z.H., 17 juni (ibidem); Braakman, 27 aug. (v. Impe, v. d. Weghe, Wille e.a.); Stiphout, N.Br., Leemkuilen, 16 sept. (v. Aerle).

26 (182). IXOBRYCHUS MINUTUS — Woudaapje.

[1960: Broedgevallen: Moergesteel, Allemans ven, 1 (v. Erve).]

Broedgevallen: Zwartemeer-W, w.s. broedgeval (1 x gezien en 1 x baltsroep gehoord) (Koridon); Stiphout, N.Br., Leemkuilen, 6 mei, paartje in baltsvlucht boven broedterrein (v. Aerle); Beringe, L. 1 (Vj. 9: 245).

15 mei, 4 en 18 juni, ♂, Meijel, L. (v. d. Hombergh); 15 juli, Naardermere (Fischer, Ladiges); 31 juli, 2 ex., Ritthem, Z., Rammekens (Lebret); 6 aug., ♀, A'damse Bos (Vwgr. KNNV).

28 (172). CICONIA CICONIA — Ooievaar.

Broedgevallen: Nederland: 46 door paren bewoonde nesten, waarvan 31 met broedresultaat (86 uitgevlogen jongen) (Vj. 9: 263).

19 nov., Epe, G., Schaveren (Vj. 10: 331).

29 (173). CICONIA NIGRA — Zwarte Ooievaar.

14 aug., 4 ex., Elburg, Veluwemeer (Vj. 9: 245); 19 en 22 aug., Waalre, N.Br. (ibidem).

30 (174). PLATALEA LEUCORODIA — Lepelaar.

Broedgevallen: Voornes duin, eilandje in Breede Water, broedpoging (18 juni, 1 ex. in broedhouding, gezien vanaf de oever; 25 juni, nest met 2 eieren, wel 5 ex. aanwezig volgens mededeling duinopzichter; 9 juli, 2 ex., waarvan 1 in broedhouding en 1 bezig met nestbouw op ca. 1 m, in een struik; het eerste nest ligt op de grond; hiervan 1 ei later gerooft, andere niet uitgekomen) (v. Waart).

12 febr., 3 ex., Wormer en 15 febr., 4 ex., Zwanewater (Vj. 9: 207); 14 nov., 7 ex. → N, A'dam-N (Bonten); 22 nov., 1 ex. → O, Schiphol (Reijnders).

32 (184). PHOENICOPTERUS RUBER — Flamingo.

21 jan., Braakman (Bz, Ki, Kl, Sw, Te, Wa) (**); 25 maart, Oostburg, Grote Gat (Vj. 9: 207) (**); 25—27 mei (w.s. reeds eerder), Hondsbossche Zeewering (Vj. 9: 207 en Boellaard); 4 juni, Makkum (Van. 14: 139); 20 aug., tussen Muiden en Naarden (Vj. 9: 245); 18 sept., Egmond/Zee (Vj. 10: 331); 19 sept., Den Haag, Westduinen (ibidem), Wassenaar, Noordduinen (ibidem) en 's-Gravenzande (ibidem); 25 nov. (Vj. 10: 331) (**) en 19 dec. (Lebret) (**), Braakman; 17 dec., Makkumerwaard (Verkerk e.a.); 23 dec., Den Helder, Nieuwe Haven (Vj. 10: 331); 28 dec., Texel, Slufter (Gadella).

38 (199). ANAS STREPERA — Kraakeend.

Broedgevallen: Ketelmeer eilandje, 1 (bewaker Bos, t.K.); Veluwemeer-Z, 4e eilandje, 2 (bewaker Bos); Hoophuizen, 9 juli, paartje met 9 pulli (v. Orden c.s.); Brakel, Zuilichem, 21 mei, ♀ met 5 juv. (Entrop).

O. Flevoland: Veluwemeer-Z, 1 mei, paartje (v. d. Beek), ibidem, bij Harderwijk, 4 juni 20 ex. (Ki, Kl, Oo, Te) en 21 okt. op hele meer, tenminste 60 ex. (v. Orden c.s.); Knardijk, 26 maart, 6 ♂♂ en 3 sept., ♂ en ♀ (Derksen c.s.); Naardermere, 9 maart, 13 ad., 3 juni, 2 ♂♂ en 15 juli, 7 ad. (Fischer, Ladiges); Diemer zeedijk, 14 en 19 mei, paartje (Swart e.a.); A'dam, Sloterdijk, 12 sept. (Sl); Gouwzee, 29 okt., ♂ en ♀ en 1 dec., ♂ (M. Bakker); Leiden, Galgewater, 13 okt., ♂ (mei. Croin Michielsen); Lekkerkerk, Bakkerswaal, 18 nov., 3 ♂♂ (Lebret); Braakman, hele winter, max. (15 jan.) 6 ♂♂ en 6 ♀♀ (v. Impe, v. d. Weghe, Wille e.a.); Esbeek, N.Br., De Flaas, 9—19 maart, eerst 1, later 2 paartjes (Wi); Boxtel, Kromvennen, 24 sept., ♂ (v. Erve); Mierlo, Beuven, 15 en 23 maart, resp. paartje en 3 ♂♂ met 1 ♀ (B. J. Wittgen).

40 (203). ANAS ACUTA — Pijlstaart.

Broedgevallen: Hoophuizen-Hierden, tenminste 2 (v. Orden c.s.); Naardermeer, 2 (resp. 11 en 8 pulli) (Vj. 9: 232); 's-Gravenzande, Z.H., Plasjes, 26 mei, paartje met 5 pulli (v. Swelm); Werkendam, N.Br., Oude Wiel, 27 april, 1 (♀ vloog er af; ♂ in omgeving) (Braaksmā, Kleuver); Esbeek, N.Br., Het Goor, 24 juni, ♀ met 10 juv. (Wi); Heeze, Strabrechtse hei, 18 mei, ♀ met 7 pulli (v. Aerle).

22 mei, 12 late trekkers (5 ♂ ♂ en 7 ♀ ♀) → NO, Goudswaard, boven het Spui (Dr, Ou); 24 mei, ♂, Oisterwijk, Kampinase heide (v. Erve); 9 juli, ♀, A'damse Bos (Swart c.s.).

42 (205). NETTA RUFINA — Krooneend.

Broedgevallen: Veluwe-meer-Z, 4e eilandje, tenminste ca 8, waarbij verschillende gevallen van samenleggen in hetzelfde nest, ook met andere species, in ieder geval Wilde Eend (in één nest steeg het aantal eieren tot 30; hiervan liet bewaker Bos er 14 uitbroeden door een lokeend en 16 door de Krooneend zelf; van beide groepen kwamen de eerste eieren op dezelfde dag uit) (t.K.); 7 juli, ♀ met 9 juv., aldaar (J. v. Dijk c.s.); 17 juli, Hoophuizen, paartje met 8 juv. en paartje met 6 halfwas jongen (v. Orden c.s.); Ketelmeer eilandje, 13 mei, één geval van samenleggen met Wilde Eend (was 23 mei uitgekomen; het Krooneendpaar opgejaagd) (bewaker Bos).

O. Flevoland: Ketelhaven, 25 juni, 5 ad. (Kuntze, H. v. Oordt, Ros); Veluwe-meer-Z, 3 en 15 maart en 7 april, resp. 20, 10 en 5 ex. (Vj. 9: 207), 16 april, ♀ (Warnders), 1 mei, paartje (v. d. Beek, Meijerink), 14 aug., tenminste 80 ex. (v. Orden c.s.) en 1 nov., 38 ex. (J. v. Dijk); Harderwijk, IJsselmeer, 1 nov., 6 ♂ ♂ en 1 ♀ (J. Smit); Eemmond, 29 nov., ♂ en ♀ (Vj. 10: 331); Naardermeer, 4 juni, paartje (Vj. 9: 232); Vinkeveen, 25 en 29 mei, 3 ♂ ♂ (Vj. 9: 207); Botshol, 14 mei, ♂ en paartje (Ou) en 4 juni, 15 ♂ ♂ en 15 ♀ ♀ (Vj. 9: 245); A'dam, Sloterdijk, 19 okt. (Sl); Braakman polder, 18 april, ♂ (Lebret); Cadzand, Het Zwin, 22 febr. en 7 maart, 5 ex. (Vj. 9: 207).

44 (208). AYTHYA FULIGULA — Kuifeend.

Broedgevallen: Texel: Oosterend, 11 juni, ♀ met 5 juv.; Den Hoorn, 16 juli, ♀ met 3 juv. en tussen Den Hoorn en Oude Schild, 2 ♀ ♀ met 11 juv. (Vj. 9: 232); Kennemer duinen, enkele (Vj. 9: 245); Wassenaar, duinplassen, 94 (Van Dongen, Meijndel-rapport); Esbeek, N.Br., Het Goor en De Flaas, vermoedelijk 16 (tenminste 12 paar met jongen gezien) (Wi); Boxtel, Kampinase heide, 29 en 30 aug., ♀ met 2 juv. (v. Erve).

45 (—). AYTHYA COLLARIS — Amerikaanse Kuifeend.

15 maart, ♂, Hulst, Z.Vl., Grote Eiland (flanken grijs; uitgesproken witte streep zeer zichtbaar tussen het zwart van de borst en het grijs van de flank en drong naar omhoog tot bijna in de nekstreek; witte rand aan snavelbasis en nog bredere witte band achter de zwarte snavelpunt) (Wielewaal 27: 117) (**); 19 maart, idem (Wille, v. d. Weghe, v. Impe, Segers) (**).

[Dit is het 2e geval voor ons land (zie Avif. Ned.: 21) (t.K.).]

46 (206). AYTHYA FERINA — Tafeleend.

[1960: Broedgevallen: Brakel, Zuilichem, mei, 1 (♂ en ♀ met 5 juv.) (Entrop).]

Broedgevallen: Wassenaar, duinplassen, w.s. 4 (Van Dongen, Meijndelrapport); Leerdam, Linge, 30 april, 1 (Vj. 9: 207); Voorne, Quakjeswater en Breede

Water, 11 juni, in beide duinmeren ♀ met 5 juv. (v. Waart); Ossendrecht, Grote Meer, 24 juni, 2 ♀♀ met juv. (Lebret); Esbeek, N.Br., Het Goor, 15 juni, ♀ met 8 juv. (Wi).

47 (207). AYTHYA NYROCA — Witoogeend.

Broedgevallen: Veluwemeer-Z, 17 juli, bij uitmonding Hierdense beek, paartje met tenminste 3 pulli (v. Orden c.s.).

O. Flevoland: Veluwemeer-N, 22 okt., ad. (Derksen c.s.); Knardijk, 3 en 17 dec., ♂ (Bz, Ki, Kl, Oo, Sw, Te); Diemen, IJsselmeer, 19 mei, ♀ (Swart); Wassenaar, duinplassen, 26 jan., ♂ (Regensburg); Den Haag: Haagse Bos, 4—17 jan., ♂ (Martens, De Boer, Kuntze, Ros, Te e.a.); Verversingskanaal, 26—29 jan., ♂ (Vj. 9: 207; Kl, Lok) (vermoedelijk zelfde ex. als in het Bos; Te) en 25 dec., 1 ex. (Vj. 10: 331); waterleidingduinen, 26 aug., ♂ (Kl) en 21 okt., ♂ (Kl, Te); Botlek gebied, 21 okt. (Vj. 10: 362); De Beer, 28 dec. (Vj. 10: 331); Esbeek, N.Br., De Flaas, 14 maart, ad. (Wi); Het Goor, 30 aug. (Wi) en 31 aug. (v. Erve), ad.; Oisterwijk, N.Br., Kolkven, 20 nov. (v. Erve).

48 (210). BUCEPHALA CLANGULA — Brilduiker.

14 en 19 mei, resp. 2 ♀♀ en 1 ♂, Diemen, IJsselmeer (Swart c.s.); 22 mei, ♀, Veluwemeer-Z (Martens e.a.); 22 juli, ♀, Knardijk (Ou).

49 (211). CLANGULA HYEMALIS — IJseend.

Noordzee gebied: Hondsbossche Zeewering, plasje, 26 nov., 2 ex. (d. Roever); Kennemer duinen, Vogelmeer, 10, 11 en 17 nov. (Niesen) en 3 dec., 2 ex. (de Roever); Wassenaar, duinplassen, 7 en 13 mei (Blaak, Regensburg); Scheveningen, 27 jan., 38 trekkende ex. (Vj. 9: 207); Den Haag, W.L. duinen, 19 nov. (Diedrich) en 12 en 19 dec. (Vj. 10: 331); Ter Heyde, 18 jan., 30 trekkende ex. (Vj. 9: 207); 's-Gravenzande, 5 febr., ♀, verzameld (v. Swelm); Flauwers inlaag, 17 dec. (Vj. 10: 331); Katse Veer, 4 maart (Bi).

IJsselmeer gebied: O. Flevoland: Houtribsluizen, 22 jan., 3 ex. (Marra, Ras, Taapken); Lelystad, 5 nov., 2 ex. (Dr); Gouwzee, 17 dec. (M. Bakker).

Binnenland: Haften a/d Maas, 9 nov., 3 ex. (Vj. 10: 362).

[De laatste voorjaarsdatum was tot nu toe 9 mei (zie Avif. Ned.: 22) (t.K.).]

50 (214). MELANITTA FUSCA — Grote Zeeëend.

[1960: Binnenland: 2 juni, ♂ en ♀, Berkel-Enschot, Galgeven (v. Erve, v. d. Wiel).]

IJsselmeer gebied: O. Flevoland: Knardijk, 29 jan., 3 ex. (Tj, Wo); 30 sept. (Swart), 25 nov. (H. v. Oordt; Swart c.s.); 17 dec., 2 ex. (Bz, Kl, Oo, Sw, Te); Houtribsluizen, 24 dec. (Nu, Tj, Wo); Kinselmeer, 2 ex. (M. Bakker).

Binnenland: A'damse Bos, 19 febr. (Vwgr. KNNV); Someren, N.Br., Beuven, 16 en 17 dec., 2 ex. (v. Aerle).

52 (213). MELANITTA NIGRA — Zwarte Zeeëend.

IJsselmeer gebied: Nijkerk, 15 jan., 2 ex. (Vj. 9: 207); A'dam, Westhaven, 11 febr. (M. Bakker); ter hoogte van het Kinselmeer, 12 febr., 2 ex. (idem); Gouwzee, 12 febr., 3 ex. (idem) en 8 april, ♂ (Swart); Zuiderwoude, 31 juli (Bonten).

53 (212). SOMATERIA MOLLISSIMA — Eidereend.

IJsselmeer gebied: O. Flevoland: Knardijk, 19 nov. (v. Dijk); Lelystad, 25 nov., 3 ex. en 2 dec., 1 ex. (N. v. d. Beek); Hardersluis, 25 nov., 15 ex., 9 dec., 6 ex.

en 30 dec., 1 ex. (v. Dijk); Diemen, 14 mei, 3 ex. (Vwgr. KNNV); Uitdam, 15 jan., 1 ex. (M. Bakker) en 1 okt., 2 ex. (idem); Marken, 25 nov., 2 ex. (Bonten); Durgerdam, 1 dec., 3 ex. (M. Bakker).
 Binnenland: Deventer, bij de IJssel, 6 juli, 6 ex. (Vj. 9: 232); tussen Asten en Ospel, N.Br., 23 sept., 27 ex. (G. A. de Vries, P. B. Jansen).

55 (217). *MERGUS MERGANSER* — Grote Zaagbek.

3 febr., ca 5700 ex., Afsluitdijk, Den Oever-Friese kust (Tj).
 Zomer waarnemingen: 27 mei, ♀, Veluwemeer-Z (Ros, H. v. Oordt, Kuntze); 4 juni, ♂, ibidem (v. Orden c.s.); 7 juli, ♂, Veluwezoom (waar? t.K.) (Vj. 9: 245); 12 juli, 3 ♂♂, Wassenaar, duinplas (ibidem); 6 aug. (v. Orden c.s.) en 23 aug. (Vj. 9: 245), ♀, Veluwemeer-Z; 10 aug., ♂, Scheveningen (v. Swelm); 13 aug., Knardijk (Ki, Kl, Te).

56 (218). *MERGUS SERRATOR* — Middelste Zaagbek.

Zomer waarnemingen: 22 juli, ♀, Rottumerplaat (Vj. 9: 245); 23 juli, Vliehors (ibidem); 24 aug., ♀, Vlieland, 1e Kroonspolder (ibidem).

58 (196). *TADORNA TADORNA* — Bergeend.

Broedgevallen: Grootegast, Gr., 1 (Vj. 10: 331); Harderwijk, heide bij Sonnevanc, 23 april, 2 ex., 22 mei, 2 paar, 10 juni, max. 10 ex. (N. v. d. Beek); Ermelo-Putten, Groevenbeekse heide, steeds 2 paar (idem); Biesbosch, Tongplaat, 21 juni, ♂ en ♀ met 12 juv. (Vj. 9: 245); Nieuwe Merwede, 27 juli, ♂ en ♀ met 6 juv. (ibidem).

IJsselmeer gebied: A'dam, Sloterdijk, 12 sept.—9 nov., op 8 dagen max. (19 okt.) 30 ex. (Sl).

Binnenland: Hijkersmilde, 15 mei, 2 ex., 10 en 17 juni, resp. 2 en 5 ex. en 29 juli, 6 ad. (Resoort); Lekkerkerk, 11 juni, ♂ en ♀ (Duiven); Heeze, Strabrechtse heide, 6 mei, 2 ex. (v. Aerle); Campina, N.Br., 12 april (B. J. Wittgen); De Hamert, L., 16 mei—6 aug., ♂ en ♀ (niets van broeden ontdekt) (v. d. Hombergh, Spreuwenberg e.a.).

59 (197). *TADORNA FERRUGINEA* — Casarca.

De Beer, 23 juli, ♂ (v. Swelm); 12 nov., ♂ en ♀ (de Monchy); 25 nov., idem (Ou); Oostvoorne, 1 okt., ♂ en ♀ (halsband ♂ alleen goed zichtbaar bij halsstrekking tijdens voedselzoeken) (v. Waart c.s.); ook 2 ex. aanwezig op 8 okt. (♀♀) (Ki, Oo, Te), 13 okt. (Middelma, v. Ente) en 15 okt. (excursie N.O.U.); Numansdorp, 19 nov., 2 juv. (leken 1e jaars; geen halsbandje; bleek en vlekkerig kleed) (Lebret, v. d. Lee); Kattendijk, Z., 18 en 19 dec., 2 ex. (G. J. v. Oordt en G. A. Brouwer); Budel, N.Br., Dorplein, in nov., 2 ex. (J. de Haan, med. Hens).

60. (188). *ANSER ANSER* — Grauwe Gans.

Zomer waarnemingen: 28 mei, totaal 27 ex. in 4 groepjes, Klundert, Roode Vaart (Ou); 8 en 30 mei, 16 ex., Biesbosch, Tongplaat (Vj. 9: 245); 1 juli, ca 200 ex., tussen Den Bommel en Numansdorp, Hellegatsplaat (v. d. Lee); 22 juli, ca 15 ex., Knardijk (Ou); 28 juli, 3 ex., Makkum (Van. 14: 212); 2 aug., 12 ex., Zuidwaard (ibidem); 26 aug., Lage Mierde (B. J. Wittgen); 28 aug., 21 ex., Zwartemeer-W (Koridon, t.K.).
 Winter waarnemingen: 10 dec., 2 ex., Braakman (v. Impe); 28/29 dec., 250 ex., Numansdorp (J. Walter).

61 (189). ANSER ALBIFRONS — Kolgans.

Vroege najaars data: 23 sept., 8 ex., Knardijk (v. Waart); 29 sept., 9 ex., Hierden, G. (J. Smit).

ANSER ALBIFRONS FLAVIROSTRIS.

18 dec., 3 ex., Leur, N.Br., Oostpolder (Vj. 10: 391; Braaksma).

62 (190). ANSER ERYTHROPUS — Dwerggans.

18 dec., juv., gevangen, Putten, G., polder Arkenheem (levend verkocht door ganzenvanger Hooijer) (Eigenraam).

63 (191). ANSER FABALIS — Rietgans.**(191b). ANSER FABALIS BRACHYRHYNCHUS.**

18 febr., 4 ex., Knardijk (Vj. 9: 207); 23 dec., 5000 ex., Parrega en 6000 ex., Oudega, Fr. (Bz, Ki, Kl, Oo, Te) en 5 ex., Ermelo (J. v. Dijk).

65 (195). BRANTA BERNICLA — Rotgans.

13 juni, strand, Castricum (Verkerk); 20 sept., 5 ex., Texel (Bi). Binnenland: 5 nov., 7 ex., Zalk, Ov. (Vj. 10: 362).

(195b). BRANTA BERNICLA HROTA.

23 dec., H. v. Holland (F. d. Boer, Ros e.a.).

66 (194). BRANTA LEUCOPSIS — Brandgans.

IJsselmeer gebied: 1 jan., 4 ex., Knardijk (Nu, Tj, Wo); 3 dec., 40 ex. boven Marken (Bonten); 16 dec., 25 ex. → ZZW, aldaar (Swart). Binnenland: 15 febr., 3 ex., Mierlo, N.B., Beuven (B. J. Wittgen); 9 dec., een w.s., ziek ex., Rotterdam, Kralingse Plas (Derksen).

67 (194bis). BRANTA CANADENSIS — Canadese Gans.

24 febr., Scheelhoek, Z.H. (Middelma, de Monchy) (**); 15 en 17 maart, 2 ex., Oostvoorne, Quakjeswater (Derksen) (**).

68 (193). BRANTA RUFICOLLIS — Roodhalsgans.

dec. 60/jan. 61, Weert (Vj. 9: 245); 22 jan., Goes, De Poel (Bz, Ki, Kl, Sw, Te); 4 maart, Moerdijk brug, Roode Vaart (Ter Haar Romeny). Zeeuws-Vlaanderen: 21 jan., 2 ex., Hulst, Gr. Eiland (Bz, Ki, Kl, Sw, Te); 22 jan., 2 ex., Braakman (idem en Wa); 4 febr. (Wi, Ros, H. v. Oordt, Suetens), 11 febr. (Ki, v. Marle, Sw, Te, Wa), 25 febr. (Middelma, de Monchy) en 5 maart (Bi), 3 ex., Puttinge, Hengstdijk; 25 maart, Oostburg, Grote Gat (Vj. 9: 207); 20 april, Groede, Zwarte Gat (Vj. 9: 245); 5 sept., Tullen 't Waal, U. (ibidem); 8 sept., Burgh, Schouwen (ibidem).

69 (187). CYGNUS OLOR — Knobbelzwaan.

Broedgevallen: Kampen: Zwartemeer, 25; Kattenwaard, 8 en IJsseloever, 2 (Koridon); Naardermeer, 2 (Fischer, Ladiges).

3 febr., 220 ex., Kornwerderzand (Tj); sept./okt., 400 ex., O. Flevoland, randmeren (G. J. v. Oordt).

70 (185). CYGNUS CYGNUS — Wilde Zwaan.

3 febr., 14 ad. en 1 juv., Kornwerderzand (Tj); 12 febr., 3 ad. en 3 juv., O. Flevoland, Kamperhoek (Nu, Tj, Wo); 15 febr., Mierlo, Beuven (B. J. Wittgen); 1 okt., 2 ad., Lekkerkerk, De Loet (Duiven); 1 nov., 2 ex., Veluwe-meer-Z (Wa).

71 (186). CYGNUS BEWICKII — Kleine Zwaan.

8 jan., 3 ad. en 5 juv., Vlaardingen, Aalkeet- en Broekpolder (De Reuver); 9 jan., 8 ad. en 6 juv., Wierden, Ov., Mookeloengoor (Maaldrink; Ch. en H. Smeenk); 11 febr., ca 100 ex., Terwispel, Fr. (Tj); 1—27 aug. en 9 en 10 sept., Ermelo, IJsselmeer (gele snavelbasis, nog grijs aan nek en vleugels) (N. v. d. Beek, J. v. Dijk, Krol); 21 okt., Hijkersmilde (Resoort); 5 nov., 3 ad., 's-Gravenzande, plasjes (Middelman); 12 nov., ad., A.W. duinen (H. H. Niesen).

Foto C. GROOT

Fig. 1. Bastaardarend (*Aquila clanga*). 5 febr. 1961, Bakkum, Castricum.**75 (154). AQUILA CLANGA — Bastaardarend.**

5 febr., juv., Castricum, Bakkum, N.H. (zat op de grens van duinen en bos; genaderd tot ca $1\frac{1}{2}$ m; op de vleugels witte vlekken (zie de foto); snavel bleekgeel, aan de punt blauwzwart; poten bevederd, klauwen okergeel; lengte van kop tot staart ca 70 cm, hoogte van kop tot grond ca 60 cm) (R. J. Schöller en C. Groot) (**); 17 febr., ad., Z.O. van Leiden (zat op dijkje langs de vaart, op ca 100 m van de nieuwe weg Delft—Leiden; ca $\frac{1}{3}$ groter dan Buizerd, langere vleugels en minder gedrongen; enige malen opgejaagd, waarbij 3 x invallend op hekjes; bovenzijde en staart zwartbruin; ondervleugels donkergrijs, maar ondervleugeldekveren kastanjebruin; zware snavel; loopbeen bevederd; van daarna in het Rijksmuseum bekeken opgezette Bastaard- en Schreeuwarend was de laatste kleiner, lichter en had kleinere snavel) (Hellebrekers) (*); 26 okt., juv., Vianen, Bolgeryn (tijdens jacht op 100 m boven het hoofd cirkelend; donkere arend, met sterk gevingerde vleugels; witte bandjes op de vleugel en witte V op de stuit) (Wa) (*).

78 (157). BUTEO BUTEO — Buizerd.

Broedgevallen: Ambt Delden, „Twickel”, 1 (Meijerink); Ermelo: Leuvenum, 3 (waarvan 1 verstoord) (N. v. d. Beek, J. v. Dijk), Speulderbos, 1 (idem); Putten, Sprielder bos, 1 (N. v. d. Beek); Eerbeek, Imbosch, 2 (Ou); Moergestel, 1, verstoord (v. Erve); Bortel, Kampinase hei, 1 (verstoord) (idem); Valkenburg, L., St. Jansbos, 1 (Hens).

80 (156). BUTEO LAGOPUS — Ruigpootbuizerd.

20 jan., Best, N.Br. (F. de Boer); 9 febr., Vianen (Wa); 19 febr., dijk O. Flevoland (Bi, Bz, Ca, Ki, Kl, Oo, Te); 9 maart, 2 ex., Naardermeer (Fischer, Ladiges); 9 april, Ermelo (N. v. d. Beek c.s.); 16 juni, Maasland (De Reuver). [Tot nu toe was de laatste datum 2 juni (zie Avif. Ned.: 31 (t.K.).]

13 okt., Naardermeer (H. v. Oordt); 12 nov., Wassenaar (v. Dongen, Meijendelrapport); 19—26 nov., Kampina, N.Br. (v. Erve); 25 nov. (N. v. d. Beek, c.s.), 3 dec., 2 ex. (Ki, Kl, Sw), 10 dec., 2 ex., (H. v. Oordt); 22 dec. (Koridon, t.K.) en 23 dec. (N. v. d. Beek, c.s.), O. Flevoland.

81 (164). ACCIPITER NISUS — Sperwer.

Broedgevallen: Ermelo, 3 (N. v. d. Beek, Sevinga); Putten, Sprielder bos, 2 (N. v. d. Beek); Ede, Sysselt, 1 (ook 1960) (Stel); Arcen, L., 20 mei, baltsend paar (Wa).

82 (163). ACCIPITER GENTILIS — Havik.

Broedgevallen: Ambt Delden, „Twickel”, 1 (Meijerink); Nunspeet, 1 (N. v. d. Beek); Bortel, Kampina, 3, waarvan 1 verstoord (v. Erve, Wi e.a.; zie ook Vj. 9: 245); Hilvarenbeek, Rovert, 1 (Wi); Goirle, Gorp, 1 (Wi); Arcen, L., 1 (Wa); Roggel, L., 1 (Vj. 9: 245).

24 juni en 2 juli, ♀, Wassenaar, Raaphorst (Hellebrekers); 1 okt., De Beer (v. Waart c.s.); 11 nov., De Hamert, L. (H. v. Oordt, Ros); 15 nov., A'damse Bos (P. W. Brander).

83 (165). MILVUS MILVUS — Rode Wouw.

[1960: 11 sept., Oudega-Sm, Fr. (Van. 15: 111).]

25 febr., Dommelen, N.Br. (v. Dooren); 4 maart, Den Haag, Bosjes v. Poot (v. Swelm); 16 april, Wezep, G., „De Dellen” (Vj. 9: 245); 17 april, Wageningen (Vj. 9: 207); 15 okt., Voorst, Nijenbeek, G. (Rense e.a.); 30 dec. (ook 7 en 14 jan. 1962), Den Haag, Ockenrode (Beukers).

84 (166). MILVUS MIGRANS — Zwarte Wouw.

7 april, Dalfsen, Ov. (Vj. 9: 207); 22 juli, Bussum, Oud-Valkeveen (Swart, Kr); 31 juli, 2 ex., Heeze, Strabrechtse heide (B. J. Wittgen); 5 dec., Den Haag-Voorschoten (v. Sasse v. Ysselt).

[De laatste datum was tot nu toe 20 nov. (zie Avif. Ned.: 32) (t.K.).]

85 (167). HALIAEETUS ALBICILLA — Zearend.

1 sept., Groede, Zwarte Gat (Vj. 9: 245); 27 sept., Den Haag, Westduinen (Vj. 10: 331); 22 nov., ibidem, W.L. duinen (Oo); 23 dec., Anjum, De Bant (Van. 15: 86).

86 (168). PERNIS APIVORUS — Wespindief.

8 april, 31 mei en 1 juni, Esbeek, N.Br. (broedgeval ?) (Wi); 9 en 11 juni en 14 juli, A'damse Bos (Vwgr. KNNV); 14 juni, Ambt-Delden, Ov. (Meijerink);

2 juli, 2 ex. → Z.O., Petten, N.H. (v. Orden); 24 juli, 2 ad., Apeldoorn, Aardhuis (J. v. Dijk); 25 aug., Boxtel, Kampinase heide (v. Erve); ca 3—21 sept., A'dam, Zorgvlied (op 19 sept., wespennesten plunderend) (med. Kr); 6 okt., Mierlo, N.Br., Beuven (B. J. Wittgen); 8 okt., Oostvoorne, Breede Water (Schattenkerk).

88 (162). CIRCUS CYANEUS — Blauwe Kiekendief.

[1960: Rectificatie: Volgens nader bericht van inzender had het broedgeval: „N. Brabant, Campina, Boxtel” (zie Lim. 35: 56) niet betrekking op *cyaneus*, maar op *pygargus*.]

12 mei (Ou, Dr, c.s.) en 6 juni, (J. v. Dijk) ♂, O. Flevoland, Knardijk; 5 aug., ♀, Raalte, Schoonheten (Coldewey).

89 (161). CIRCUS MACROURUS — Steppenkiekendief.

11 mei, onvolwassen ♂, O. Flevoland, Kamperhoek (minder slank dan *pygargus*; opvallende, puntige vleugels en gevlekte bovenvleugel; onderzijde egaal grijswit; kop egaal grijsbruin; kleine witte stuit; gebandeerde staart; donkere, diepbruine driehoek, uitlopend in een punt aan de onderzijde van de vleugel; donkere vleugelpunten, vooral zichtbaar aan de onderzijde) (Wa, Coldewey, Ki, Sw) (**); 21 en 22 mei, juv., Venlo, vliegveld (herkend aan de zwartbruine verenpartij aan de ondervleugel bij de oksel; vermoedelijk 2e jaars; deed zeer veel denken aan het ex. van 11 mei) (Wa) (*); 6 aug., ♂ juv., O. Flevoland, Kamperhoek (gestalte en vlucht als *pygargus*, was misschien iets kleiner; bovenzijde van lichaam, staart en vleugels grijsachtig met wat bruin; onderzijde lichaam op lichte ondergrond donker gestreept, evenzo de kop; alleen zijkanalen van stuit ca wit; geen zwarte streep over de vleugel; vleugelonderzijde lichtgrijs met opvallend donkere armpennen en zwarte vleugeltip van andere vorm dan bij *pygargus* en *cyaneus*; vooral vleugelbovenkant slechts weinig zwart aan tip) (Wo, Nu) (**).

90 (160). CIRCUS PYGARGUS — Grauwe Kiekendief.

Broedgevallen: Boxtel, Kampinase heide, 2 (onderlinge afstand minder dan 100 m; beide ♂♂ joegen zeer vreedzaam samen) (v. Erve).

92 (170). PANDION HALIAETUS — Visarend.

april (vanaf 17): Eemmond (Vj. 9: 232); Vlaktebrug (Vj. 9: 245); 's-Heer Arendskerke (ibidem); Braakman (ibidem); Oostburg (ibidem); mei (tot 27): O. Flevoland (Ki, Sw, Wa; F. d. Boer); Den Haag (Regeer, Ros); Leiden (Vj. 9: 245); aug. (vanaf 4): IJsselmeer (Van. 14: 212); Zwartemeer (Koridon, t.K.); O. Flevoland (Meijerink, Schweigman; Regensburg); Kootwijk (Vj. 9: 245); De Beer (ibidem); Strabrechtse heide (ibidem); sept.: Makkum (Van. 14: 212); Vollenhove (Verhoeven); Zwartemeer (Koridon); O. Flevoland (J. v. Dijk); Ermelo (idem); Eemmond (Vj. 9: 245); Laarder Waschmeer (ibidem); A.W. duinen (H. Niesen); IJmuiden (idem); De Zilk (v. Sasse v. Ysselt); Axel (v. Impe); Drimmelen, Biesbosch (v. Waart, Bavelaar); Kampinase heide (v. Erve); okt. (tot 16): Kennemer duinen (H. Niesen); A.W. duinen (idem); Oostvoorne, Quackjeswater (v. Waart, Bavelaar); Esbeek, N.Br., De Flaas (Wi); Kampinase heide (v. Erve, B. J. Wittgen).

93 (148). FALCO PEREGRINUS — Slechtvalk.

3, 7 en 14 jan. en 12 febr., Wassenaar (v. Dongen, Meijendelrapport); 11 jan., Eindhoven (B. J. Wittgen); 11 febr., Esbeek, N.Br. (idem); 25 maart, Zwartemeer-W (Koridon); 30 aug., Loon op Zand (Reesink); 22 sept., Veenklooster (Van. 14: 212); 27 sept.—7 maart 1962, Boxtel, Kampinase heide

(v. Erve); 4 nov., Braakman (v. Erve, B. J. Wittgen); 25 nov., Knardijk (H. v. Oordt; N. v. d. Beek); 24 dec., Anjum, Bantpolder (Bz, Ki, Kl, Oo, Te); 27 dec., O. Flevoland (Tj, Wo).

95 (150). FALCO COLUMBARIUS — Smelleken.

5 aug., ♂, 's-Gravenzande (v. Swelm).

[De vroegste datum was tot nu toe 14 aug. (zie Avif. Ned.: 35) (t.K.).]

96 (149). FALCO SUBBUTEO — Boomvalk.

Broedgevallen: Friesland: Leeuwarden, 1; Oudkerk, 1; Lousmeer, Tietjerk, 1 (Van. 14: 181); Tietjerk, 1 (zelfde ? t.K.) (Van. 14: 212); Zwaagwesteinde, 1 (ibidem); Gaasterland, 2 (Van. 14: 229); N. Veluwe: Harderwijk, Sonnevancxse heide, 1 (N. v. d. Beek); Harderwijk/Ermelo, Haspel, 1 (idem); Ermelo, Staverden, Speulde, 1 (idem); Leuvenumse bos, 1 (Sevinga); Staverden, 1 (idem); A'damse bos, 1 (Vwgr. KNNV); Wassenaar, duinen, 1 (v. Dongen, Meijendelrapport); Vianen, ad., vluchtige jongen voerend (Wa); Bortel, Kampinase heide, tenminste 2 (v. Erve).

3 juni en 15 juli, Naardermeer (Fischer, Ladiges); 7 juli, Arcen, L. (Kr); 24 juni → NW, Eindhoven (v. Dooren); 28 juni, Marken (Swart); 8 aug., Ouddorp, Goeree (Sl).

97 (152). FALCO VESPERTINUS — Roodpootvalk.

17 mei, ♀ juv., Texel, Dijkmanshuizen (zat op de grond met prooi, minimale afstand 20 m; opvallend door zeer witte wangen en witte partij voor het oog; ook witte streep tussen oog en licht kaneelbruine kopkap; korte donkere streep van het oog af naar beneden; egaal rossigbruin vleugeldek; lichte onderzijde, gebandeerde staart met wit eindbandje) (Wa, Ki) (**).

99 (329). LYRURUS TETRIX — Korhoen.

Westerbork, Mantinge, 20 sept., enige tientallen (Coldewey); Wierden, Noterveen, 29 okt., 9 en 10 ex. (Meijerink); Ermelo: Paalbergheide, 1e helft april, max. 4 baltsende ♂♂ (N. v. d. Beek, Sevinga); Elspeter heide, 17 april, 2 ♂♂ en 1 ♀ (Swart); Hilversum, Wester heide, 23 febr., 4 baltsende ♂♂ (Frencken); Bladel-Lage Mierde, Neterselse heide, totale populatie 50 à 60 ex. (Wi); Valkenswaard, De Malpy, 14 febr., ♂ met 2 ♀♀ (B. J. Wittgen).

103 (334). COTURNIX COTURNIX — Kwartel.

Broedgevallen: St. Jacobiparochie, Westhoek, uitgemaaid legsel in coll. Fries N.H. Museum (Van. 14: 230).

Veenwouden, juni, gehoord (Van. 15: 172); Wageningen, 30 juni, ♂ (Vj. 9: 245); Ouddorp, Goeree, 21 juli, gehoord (Sl); Cadzand, Z., 1 sept., 16 ex. (Vj. 9: 245); Den Hout, N.Br., 2 mei, 1e roep (Vj. 9: 207); Bortel, Kampina, 31 mei, ad. (v. Erve); Bergen, De Hamert, L., 22 mei, 6 en 13 aug., roepend ex. (Spreuwenberg); tussen Lottum en Horst, L., 5 juni, 2 ex. (1 roepend) (Kr); Venlo, vliegveld, 22 mei, ♂, gehoord (Wa, Spreuwenberg); Belfeld, L., 6 juli, roepend ex. (idem); Beek, L., 5 aug., gehoord (NHMBL. 50: 94); Stein, L., 19 aug., gezien (Vj. 9: 245).

105 (321). GRUS GRUS — Kraanvogel.

5 jan., 13 ex., cirkelend boven Wierden, Westerveen (jachttopziener Dekker, med. Maaldrink).

[Dit is het 4e jan.-geval (zie Avif. Ned.: 38) (t.K.).]

31 juli, 30 ex., Zutphen (Vj. 10: 331).

[Dit is het 2e juli-geval (zie Avif. Ned.: 38) (t.K.).]

17 sept., 17 ex. → ZW, Oegstgeest (Vj. 10: 331) en 9 ex. → WZW, A'dam-W (P. Brokke); 16 okt., 4 ex. → WZW, O. Flevoland, Roggebotsluis (Marra); 19 okt., 15 ex., Kennemer duinen (Vj. 10: 331); 5 nov., 60 à 70 ex. → Z, Maartensdijk, Groenekan (Marra).

15 dec., 50 ex. → ZW, Rimburch, L. (Vj. 10: 331).

[Dit is het 5e dec.-geval (zie Avif. Ned.: 38) (t.K.).]

106 (326). RALLUS AQUATICUS — Waterral.

Broedgevallen: Zwartemeer-W, gevonden 5 (geringd 2 pulli en 28 volgroeide ex.) (Koridon); idem-O, geringd 10 ex. (Wildeboer); Hoophuizen, tenminste 1 (v. Orden c.s.); Oost-Schenge, Z., 1 (jachttopziener v. Zoelen, med. Lebrecht).

Winter waarnemingen: 7 jan., A'damse Bos (Sl); 3 dec., A'dam, Grote IJpolder (M. Bakker); 9 dec., Hardersluis (J. v. Dijk); 26 dec., nog tenminste 70 ex. (14 okt. geschat op minimaal 120), Hoophuizen-Harderwijk (v. Orden c.s.); 27 dec., ex. gevangen, Ketelmeer-Z en Zwartemeer-W (Koridon).

107 (323). PORZANA PORZANA — Porseleinhoen.

Broedgevallen: Zwartemeer-W: slechts op 1 plaats baltsroep gehoord (geringd 9 ex.) (Koridon); idem-O, geringd 6 ex. (Wildeboer).

29 jan., Wassenaar, Meijndel (Vj. 9: 207); 9 en 14 april en 17, 23, 28 en 30 sept., A'damse Bos (Vwgr. KNNV); voorjaar, zomer en herfst, vrij gewoon, begin Knardijk (v. Orden c.s.).

109 (325). PORZANA PUSILLA — Kleinst Waterhoen.

30 juli, Knardijk (grootte van Spreeuw; Porseleinhoen in onmiddellijke nabijheid ter vergelijking van de grootte; bij hangende vleugel lichte buitenvlag van 1e grote slagpen waarneembaar) (Ki, Kl, Te, Tj, Wo); 2 aug., Zwartemeer-W (Koridon).

110 (322). CREX CREX — Kwartelkoning.

Ureterp, Fr., 4 juni, gehoord (Van. 15: 111); Wargha, sine dato, gehoord (ibidem); Wijde Ee, 19 april (ibidem); Ermelo, Horlo, 25 juni, gehoord (Sevinga) en 26 juni (N. v. d. Beek); Texel: De Dennen, 3e aprilweek, gehoord (Vj. 9: 207) en Hoorn-Oosterend, 15 juni (niet juli), gehoord (Vj. 9: 232); A'damse Bos, 5 juni, gehoord (ibidem); Ouddorp, Goeree, 23 en 24 juli, resp. 2 en 1 ex., gehoord (Sl); Cadzand, 1 sept. (Vj. 9: 245).

116 (246). HAEMATOPUS OSTRALEGUS — Scholekster.

Broedgevallen binnenland: Esch, N.Br., tenminste 2 (Wi); Vught, 10 mei, 1 (Vj. 9: 232).

Binnenland: Korenburgerveen, 1 mei, 2 overvliegende ex. (Resoort); Esbeek, N.Br., 24 april, 3 ex. en 24 en 25 juni, 1 ex. (Wi); Lage Mierde, 28 april (Wi); Kampina: 12 april, 2 ex. (B. J. Wittgen); Huisvennen, 26 april (v. Erve); Banisveld, 14 mei, 2 ex. (idem); Winkelsven, 23 mei en 17 juli, 2 ex. (idem); Berkel-Enschot, Galgeven, 17 juni, 2 ex. (ook 23 mei 1960, 3 ex.) (idem).

24 dec., 10.000 ex., Anjum, Bantpolder (Bz, Ki, Kl, Oo, Te).

117 (254). CHETTUSIA GREGARIA — Steppenkievit.

8 okt., 1 ex., Opmeer, N.H. (Vj. 10: 306); ook waargenomen: 11 okt. (Bz, Ki, Oo, Te); 13 okt. (Coldewey, Smidt v. Gelder); 22 okt. (Sl); 12 nov. (v. d. Lee) en 16 nov. (Vj. 9: 275) (*).

[Dit is het tweede geval voor ons land (zie Avif. Ned.: 41) (t.K.).]

119 (253). PLUVIALIS SQUATAROLA — Zilverplevier.

IJsselmeer gebied: 22 jan., Diemer zeedijk (Vwgr. KNNV); 20 aug., 6 ex. en 30 sept., overvliegend ex., A'damse Bos (idem); 26 sept., 2 okt. en 9 nov., resp. 1, 4 en 6 ex., Sloterdijk, N.H. (Sl).

Binnenland: 30 sept., 10 ex., Hijkersmilde, vloeivelden (Resoort).

122 (247). CHARADRIUS MORINELLUS — Morinelplevier.

Broedgevallen: N.O. Polder, Emmeloord, 2 (zie verder Lim. 34: 274).

17 aug., 4 ex., Warffum (Vj. 10: 331); 4 sept., Schiermonnikoog (Dr); 9 sept., 5 ex., Cadzand-Nieuwvliet (Vj. 10: 331); 10 sept., 3 ex., Wassenaar, duinen (v. Dongen, Meijndelrapport); 17 dec., 1 ex., O. Flevoland, tussen Houtribsluizen en Kamperhoek (afstand ca 5 m; opvallende tot bij de nek doorlopende lichte wenkbrauwstreep; zeer onduidelijke resten van smal borstbandje) (Nu, Tj, Wo).

[Dit is het 5e dec.-geval (zie Avif. Ned.: 42) (t.K.).]

123 (248). CHARADRIUS HIATICULA — Bontbekplevier.

Broedgevallen: IJsselmeer gebied: O. Flevoland: Kamperhoek, tenminste 2 (Hellebrekers, t.K.); Swifterbant (idem).

28 mei—11 juni, 5 ad., De Hamert, L. (v. d. Hombergh c.s.). (Wel overzomeraars; zie o.a. De Ned. Vogels: 761 en Lim. 22: 390 (t.K.).)

Winter waarnemingen: 26 jan., Scheveningen, Verversingskanaal (Regeer, Martens); 27 jan., De Beer (Lok); 25 dec. (en 1 jan. 1962), 2 ex., Schouwen, Schelphoek (Vj. 10: 331).

124 (249). CHARADRIUS DUBIUS — Kleine Plevier.

Broedgevallen: Hijkersmilde, vloeivelden, vermoedelijk 1 (1960, zeker 1) (Resoort); Kampereiland, Kattenwaard, tenminste 1 (t.K.); O. Flevoland: Kamperhoek, tenminste 2 en Swifterbant (Hellebrekers en t.K.); Veluwemeer-Z, meerdijk, tenminste 1 (v. Orden c.s.); Eemmond, 1 (Vj. 9: 232); A'damse Bos, 2 (Vwgr. KNNV); Wassenaar, duinen, 6 (v. Dongen, Meijndelrapport); Den Haag, Haagse D.W.L., 1, tussen puin voor wegverbetering (Kl, Te).

14 febr., 2 ex., 's-Gravenzande (v. Swelm).

[Dit is het 2e febr.-geval (zie Avif. Ned.: 43) (t.K.).]

19 maart, Hulst, Z.VI. (v. Impe, v. d. Weghe, Wille, Wielewaal 27: 326).

[Voor vroegere maart-data, zie Lim. 35: 59 (t.K.).]

125 (250). CHARADRIUS ALEXANDRINUS — Strandplevier.

Broedgevallen: IJsselmeer gebied: Kampereiland, Kattenwaard, tenminste 2 (t.K.); O. Flevoland: Kamperhoek, tenminste 6 (Hellebrekers, t.K.); Swifterbant, 3 (idem); Veluwemeer-Z, meerdijk, tenminste 1 (v. Orden c.s.).

19 maart, Wissekerke, Z. (Wielewaal 27: 325).

[Voor vroegere maart-data, zie Lim. 35: 43 (t.K.).]

Binnenland: 16 juli, Hijkersmilde, vloeivelden (Resoort).

126 (256). ARENARIA INTERPRES — Steenloper.

IJsselmeer gebied: O. Flevoland: Lelystad, 11 mei, 5 ex. (N. v. d. Beek); Kamperhoek, 21 en 22 mei, resp. 9 en 1 ex. (Hellebrekers, t.K.); Houtribsluizen, 21 juli (Tj); Diemer zeedijk, 21 juli (Swart); 24 juli, Diemer polder (Kr).

Binnenland: 22 juli, Hijkersmilde, vloeivelden (Resoort); 26 en 27 aug., 7 ex., Noordzeekanaal, zijkanaal C, opgespoten terrein, 9 km van de kust (M. Bakker).

127 (283). GALLINAGO GALLINAGO — Watersnip.

16 sept., ca 500 ex., Vlaardingen, opgespoten land (Regensburg, v. Dongen, c.s.);
1 okt., 1500 ex., Nijkerk, havenkanaal (G. J. v. Oordt).

128 (282). GALLINAGO MEDIA — Poelsnip.

3 sept., De Hamert, L. (v. d. Hombergh, Geeraedts).

129 (284). LYMNOCRYPTES MINIMUS — Bokje.

Winter waarnemingen: 7 jan., 2 ex., Wassenaar, duinen (v. Dongen, Meijendel-rapport); 14 en 18 jan., resp. ca 8 en 7 ex. (22 dec. 1960, 12 ex.), A'damse Bos, Kanovijver (Vwgr. KNNV); 16 en 23 dec., Wassenaar, duinen (v. Dongen, Meijendel-rapport); 23 dec., 10 ex., Katse Veer, N.Bev. (Ou, Dr, Ve).

130 (285). SCOLOPAX RUSTICOLA — Houtsnip.

Broedgevallen: Nederland, ruim 200 (vastgesteld aan balts: 156; gevonden nesten: 40; jongen: 7) (Vj. 10: 313); Rossem, Voltherbroek, 12 april, 12 mei en 1 juni, resp. minimaal 3, 1 en 2 baltsende ex. (Meijerink); N. Veluwe: april-mei, baltsende ex.: Speulderbossen tenminste 7, w.s. nog enkele meer; Leuvenumse bos, tenminste 1; omgeving Leuvenum, 1 (N. v. d. Beek); Brummen, Tondense heide, 1 (ook 1960) (G. Gerritsen); Aerdenhout, N.H., 2 (Smidt v. Gelder); Esbeek, N.Br., „De Utrecht”, 5 nesten gevonden door jachtopziener (Wi).

17 aug., 3 ex., Goeree, Kwade Hoek (Sl).

[Voor trek in juli en aug., zie De Ned. Vogels: 871 (t.K.).]

135 (278). LIMOSA LIMOSA — Grutto.

12 febr., 86 ex., Knardijk (Nu, Tj, Wo); 19 febr., meer dan 200 ex., O. Flevoland (Bi, Ki, Te, ea.) (en 1 ex., Vlaardingen (De Reuver)); 3 maart, ca 1000 ex., Knardijk (Tj).

Late data, IJsselmeer gebied: 28 okt., 11 ex. (Ou); 30 okt., 14 ex. (Koridon, t.K.); 1 nov., 11 ex. (Wa); 4 nov., 3 ex. (Warnders); 3 dec., 5 ex. (Ki, Kl, Sw); 6 dec., 6 ex. (Tj) (op beide laatste data 1 ex. nog in volledig zomerkleed), Knardijk; 24 dec., 1 ex., tussen Spakenburg en Nijkerk (Nu, Wo).

136 (277). LIMOSA LAPPONICA — Rosse Grutto.

IJsselmeer gebied: Sloterdijk, 19 en 25—26 sept., resp. 1 en 5 ex. (Sl); A'dam-W, Grote IJpolder, 24 sept. (M. Bakker).

137 (269). TRINGA OCHROPUS — Witgatje.

Winter waarnemingen: 4 jan., 2 ex., Wassenaar, duinen (v. Dongen, Meijendel-rapport); 21 jan., Wemeldinge (Bz, Ki, Sw, Te); 22 jan., 2 ex., Kruiningen (Wa); 24 dec., Heer Hugowaard, N.H. (J. Smit) en 24 en 26 dec., resp. 1 en 3 ex., Wassenaar, duinen (v. Dongen, Meijendelrapport).

[Hoewel volgens De Ned. Vogels: 821, „op geschikte plaatsen in kleinen getale” overwinterend, zijn de wintergegevens thans weer opgenomen (t.K.).]

138 (268). TRINGA GLAREOLA — Bosruiter.

17 april, 3 ex., A'dam-W, Osdorp (Sl).

[De vroegste datum is 11 april (zie Avif. Ned.: 46) (t.K.).]

22 okt., Braakman (v. Impe).

[Voor andere late okt.-data, zie Lim. 35: 60 (t.K.).]

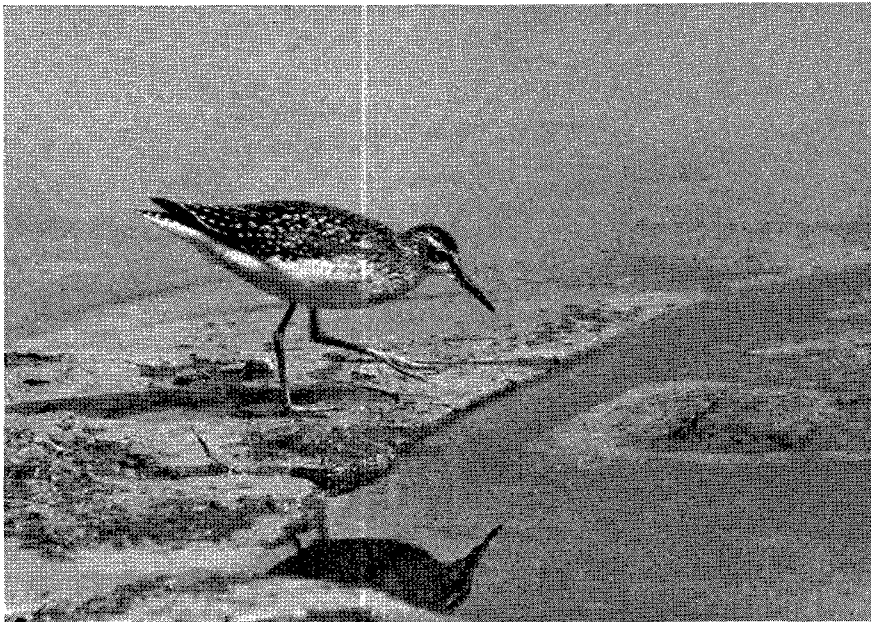

Foto: F. P. J. KOOYMANS copyright

Fig. 2. Bosruiter (*Tringa glareola*), Rozenburg.**139 (267). TRINGA HYPOLEUCOS — Oeverloper.**

Winter waarnemingen: 15 jan., Diemer zeedijk (Swart); 21 jan., Braakman (Bz, Kl, Wa); 26 nov., Kennemer duinen, Vogelmeer (H. Niesen); 27 dec., A'dam-W (De Roever).

[Thans zijn er zes jan.-gevallen (zie Avif. Ned.: 46) (t.K.).]

25 maart, Braakman (v. Impe).

[Tot nu toe waren er geen maart-gegevens (t.K.).]

140 (270). TRINGA TOTANUS — Tureluur.**(270b). TRINGA TOTANUS ROBUSTA**

26 dec., 1 ex. gevangen, Scheveningen, strand (Vj. 10: 362); 27 dec., 9 dode ex., aldaar (ibidem).

141 (271). TRINGA ERYTHROPUS — Zwarte Ruiter.

25 febr., tenminste 250 ex., Flakkee, slikken (v. Orden); 12 sept.—19 okt., max. (19 sept. en 5 okt.), 50 ex., Sloterdijk, N.H. (Sl); 7 okt., 50 ex., Braakman (Regensburg, v. Dongen); 31 dec., 13 ex., Hansweert-Wemeldinge, langs kanaal (Ki, Kl, Sw, Te).

142 (272). TRINGA NEBULARIA — Groenpootruiter.

7 jan., Braakman (v. Impe c.s.); 21 jan., Wemeldinge (Bz, Ki, Sw, Te). [Thans zijn tien jan.-gevallen bekend (zie Avif. Ned.: 47 en Lim. 35: 61) (t.K.).] 7 aug., 60 ex. → W, Ouddorp, Goeree (Sl); 25 aug., ca 130 ex., Texel, Slufter (Ki, Te, Wa e.a.); 25 nov., De Beer (Ou); 31 dec., 2 ex., Hansweert-Wemeldinge, langs kanaal (Ki, Kl, Sw, Te).

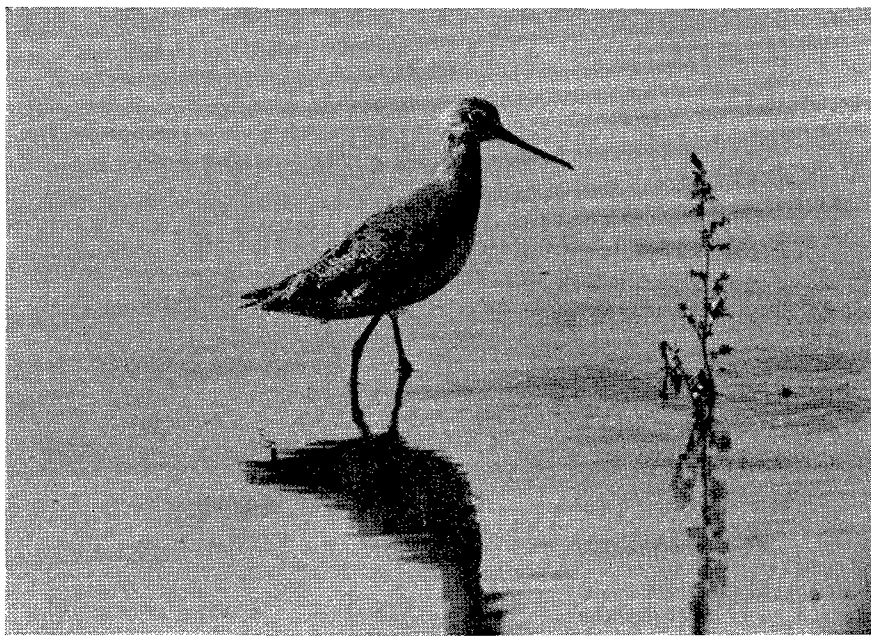

Foto: F. P. J. KOOYMANS, copyright

Fig. 3. Zwarte Ruiter (*Tringa erythropus*), Rozenburg.**143 (—). TRINGA STAGNATILIS — Poelruiter.**

11 juni, Kerkwerve, Flauwersinlaag (wat kleiner dan Tureluur; langere en vooral dunne snavel en groene poten; lichte stuit en staart; bij wegvliegen, samen met een Tureluur, duidelijk verschil in vliegbeeld, zoals geen witte kleine slagpennen) (Kooijmans, J. R. Pel) (*); 9 juli, K n a r d i j k (lichtgrijs, kruin en nek donkerder; zeer duidelijke lichte wenkbrauwstreep, beginnend boven oog, naar achteren iets breder wordend; laag, wit voorhoofd; rug grijs met kleine donkere vlekjes; hals, borst en flanken fijn donker gestreept; witte rugwig; onderzijde wit; poten zeer lang, donker, tegen donkere achtergrond groenig lijkend (Oo); snavel donker, zeer lang en dun, leek iets omhoog gericht; zeer druk voedsel zoekend, waarbij hielgewrichten, als bij Steltkluut, hoog werden opgetild; ook werd hierbij de kop hoog opgeheven, waarna de snavel bijna loodrecht, diep in het water werd geduwd; rende ook Zwarte Ruiter-achtig, met kop onder water; was iets groter, veel slanker, had veel langere poten en veel langere en dunnere snavel en was lichter van kleur dan er vlakbij neergestreken Bosruiter; op 18 juli op zelfde plaats gezien door Sw) (Kl, Oo, Wo) (**); 19 sept., S l o t e r d i j k (zie verder Lim. 35: 166) (*); 22 okt., N.O. van Fort R a m m e k e n s, Walcheren (kleiner dan Tureluur, veel gemeen met Groenpootruiter; zeer dunne, lange, grijsgroene poten; dunne lange snavel; borst en buik licht, rug vuilig wit; vleugelschouder donker; voorhoofd wit; in vlucht opvallende tegenstelling tussen donkere bovenvleugel en witte stuit en staart; roep zachter en wat rommeliger dan van Tureluur) (S. v. Ravesteijn) (*).

144 (260). CALIDRIS CANUTUS — Kanoetstrandloper.

IJsselmeer gebied: 22 jan., Diemer zeedijk (Vwgr. KNNV); 22 juli, 3 ex., A'dam, Grote IJpolder (M. Bakker).

145 (265). CALIDRIS MARITIMA — Paarse Strandloper.

23 juli, 4 ex., Vlieland (Vj. 9: 245).

[Dit is het tweede juli-geval (zie Avif. Ned.: 47) (t.K.).]

aug.-gevallen: 16 aug., Scheveningen (Vj. 9: 245); 20 aug., 2 ex., IJmuiden (Verkerk); 26 en 27 aug., resp. 1 en 2 ex. (H. Niesen) en 31 aug., 1 ex. (Vj. 9: 245), De Beer.

146 (263). CALIDRIS MINUTA — Kleine Strandloper.

14 en 15 mei, resp. 40 en 25 ex., O. Flevoland, Kamperhoek (Ki, Sw, Wa).

147 (264). CALIDRIS TEMMINCKII — Temmincks Strandloper.

21 mei, 2 ex., Castricum, infiltratiegebied (Verkerk); 22 mei, 2 ex., Bergen, L. (Wa, v. d. Hombergh e.a.); 24 mei, 2 ex., Roermond (NHMBL 50: 93); 15 aug., Stellendam, Z.H. (Sl); 1 okt., Veluwemeer (Sl); 7 okt., 6 ex., Terneuzen (Regensburg, v. Dongen); 13 okt., Stellendam (Middelma, Ente).

148a (—). CALIDRIS MELANOTOS — Gestreepte Strandloper.

20, 23 en 24 sept., Texel, schorren Eendracht (zie verder Lim. 35: 2—3) (**).

150 (262). CALIDRIS FERRUGINEA — Krombekstrandloper.

29 april, 2 ex. in zomerkleed, Braakman (Bi).

[Dit is het eerste gedateerde april-geval (zie Lim. 35: 61) (t.K.).]

7 mei, ex. in zomerkleed, O. Flevoland, Kamperhoek (Ki, Sw, Wa).
Binnenland: 8 okt., Hijkersmilde, vloeivelden (Resoort).

151 (259). CALIDRIS ALBA — Drieteenstrandloper.

IJsselmeer gebied: 5 mei, Veluwemeer-Z (Ki, Sw, Wa).

Binnenland: 20 aug., Zaandam (Vj. 9: 245); 9 sept., Someren, Lierop (v. Aerle).

[Voor voorkomen in het binnenland, zie Lim. 33: 32 en 35: 62 (t.K.).]

153 (266). LIMICOLA FALCINELLUS — Breedbekstrandloper.

17 aug., Goeree, De Kwade Hoek (zie verder Lim. 35: 166) (*).

155 (276). RECURVIROSTRA AVOSETTA — Kluut.

[1960: Binnenland: 14 juni, 2 ex., Hijkersmilde, vloeivelden (Resoort).]

Broedgevallen: Kampereiland, Kattenwaard, 1 (t.K.); O. Flevoland: Kamperhoek, tenminste 4 (t.K.); Swifterbant, enige (Hellebrekers, t.K.); A'damse Bos, 1 (Vwgr. KNNV); Goeree, Herkingen, 1 (Sl); Stellendam, Scheelhoek, ca 20 (op dijklichaam van Deltawerk) (Duiven).

12 febr., Knardijk (Nu, Tj, Wo); 3 aug., ca 400 ex., Goeree, De Punt en Kwade Hoek (Sl); 17 sept., ca 500 ex., De Beer (Ki, Oo, Sw, Te); 2—22 okt., max. (5 okt.) 150 ex., Sloterdijk (Sl); nov., ca 250 ex., Braakman (B. J. Wittgen); 5 nov., ca 65 ex., A'dam, Grote IJpolder (M. Bakker); 18 nov., ca 550 ex., Vlieland (Spaans, Hulscher); 17 dec., 26 ex., Wolfaartsdijk, Z.Be. (Spaans); 25 dec., 16 ex., Schouwen, Schelphoek (Vj. 10: 331).

156 (275). HIMANTOPUS HIMANTOPUS — Steltkluut.

Broedgevallen: O. Flevoland, bij Knardijk, tenminste 1, mogelijk 2.

[1 juli, 2 ad. met 2 juv. (N. v. d. Beek); 29 juli, ♀ met 2 juv. (M. Brinkmann), med.

Schweigman); 30 juli, paartje met 2 jeugdige jongen (Ki, Kl, Te) en 2 ad. met 2 juv. (wel zelfde) (Lichtenbeld, Smits, Marra); 20 aug., ♂ en ♀ met 3 juv. (Ki, Kl, Sw, Te). Eerste waarnemingen: 13 mei, ♀ (Ki, Sw, Wa), 11 juni., ♂ (Kl, Oo, Te); laatste waarnemingen: 3 sept., 3 juv. (Derksen e.a.) en 8—10 sept., 2 juv. (Wi, v. Erve e.a.). Max. aantal adulte vogels drie: 28 juli, paartje bij paal 10 en ad., vermoedelijk ♂, paal 19 (Wi, v. Erve e.a.).]

Diemer zeedijk, 3 juni (Vj. 10: 331); A'dam-W, Grote IJpolder, 25 mei, ad. (M. Bakker); 's-Gravenzande, Plassen, 27 mei, 2 ad. (Schattenkerk); Vlaardingen, 20 maart, 6 ex. (med. De Reuver); Rozenburg, 4 mei, 3 ex. (Vj. 9: 208); Wolfaartsdijk, Oostschenge, 11—13 mei (Lebret); Goes, Oosterschelde, 12 mei (Vj. 9: 208); Oostburg, Grote Gat, 11 mei (ibidem); Boxtel, Kampinase heide, 23 sept., overvliegend ex. (v. Erve, Wi e.a.).

157 (273). PHALAROPUS FULICARIUS — Rosse Franjepoot.

10 dec., Zandvoort, strand (H. Niesen).

158 (274). PHALAROPUS LOBATUS — Grauwe Franjepoot.

[1960: Binnenland: 27 aug., Hijkersmilde, vloeivelden (Resoort).]

De Beer, 31 aug., 2 ex. (Vj. 9: 245); Braakman, 17 aug. (v. Impe c.s.). IJsselmeer gebied: Knardijk, 1 sept., 3 ex. (Vj. 10: 332); 2 sept., idem (N. v. d. Beek); 9 sept., 1 ex. (Vj. 10: 332); Eemmond, 15 aug. (Vj. 9: 245). Binnenland: Zaandam, Poelenburg, 20 aug. (Vj. 9: 245); Kennemer duinen, 8 sept. (H. Niesen) en 9 sept. (Vj. 9: 245).

159 (242). BURHINUS OEDICNEMUS — Griel.

14 april, Bilthoven (Vj. 9: 208); 29 april, ex. dood gevlogen tegen raam, Ermelo (ibidem).

163 (308). STERCORARIUS SKUA — Grote Jager.

24 juli, Scheveningen (v. Swelm).

[Dit is het tweede juli-geval (zie Avif. Ned.: 52) (t.K.).]

18 aug., dood ex., Nijega, Fluessen (coll. Fries N.H. Museum) (Van. 14: 213 en 15: 277); 22 aug., 2 ex., Scheveningen (Zwitsers); 26 aug., 2 x 1 ex., Castricum (Verkerk); 27 aug., 4 x 1 ex., IJmuiden (Verkerk, Zwitsers); 2 sept. (Ki, Kl), 5 sept. (Ki, Oo, v. Swelm) en 11 sept. (Kr), Scheveningen; 9 sept., De Beer (Ou, Ve); 16 sept., 9 ex., H. v. Holland (Regensburg, v. Dongen) en 2 x 1 ex., IJmuiden (Verkerk); 30 sept., Wijk a. Zee (Muusers, Taekema).

164 (309). STERCORARIUS POMARINUS — Middelste Jager.

Texel, 25 juni, ad. (Vj. 9: 232).

[Er was tot nu toe slechts één, onbevestigde, juni-waarneming (zie Avif. Ned.: 52) (t.K.).]

Castricum: 26 aug., ad.; 14 sept., 2 x ad. (Verkerk) en 17 sept., 1 (Verkerk, Zwitsers); IJmuiden: 27 aug., ad. en 2 x juv.; 3 sept., juv. (Verkerk, Zwitsers); 16 sept., 2 x ad. (Verkerk); Scheveningen: 22 aug., juv.; 25 aug., ad. en juv. (v. Swelm); 27 aug., 6 ad. (Zwitsers); 30 aug., ad. (v. Swelm) en later, idem (Ki, v. Swelm); 4 sept., juv. (idem); 5 sept., ad. (v. Swelm) en later, 2 ad. en 1 juv. (Wa, v. Swelm); 25 sept., juv. (Beukers, F. d. Boer, Regeer); De Beer, 9 sept. (Ou, Ve). [De vroegste datum was tot nu toe 25 aug. (zie Avif. Ned.: 25) (t.K.).]

165 (310). STERCORARIUS PARASITICUS — Kleine Jager.

21 jan., Kruiningen (Wa).

[Dit is het derde jan.-geval na 1909 (zie Avif. Ned.: 53) (t.K.).]

3 mei, ca één week dood ad., Wassenaar, strand (Derksen).

[Dit betreft dus in feite een april-geval; hierover ontbraken gegevens na 1909 (zie De Ned. Vogels: 968) (t.K.).]

13 juni, 2 ad. → W, A.W. duinen (H. Niesen); 25 juni, ad., Jacominaplaats, bij de Amer (Ou).

[Tot nu toe was slechts één juni-waarneming bekend (zie De Ned. Vogels: 968) (t.K.).]

12 juli, Scheveningen (Vj. 9: 232).

Voorts Noordzee gebied-gegevens tussen 8 aug. en 4 nov., van: Vlieland (Spaans, Hulscher); IJmuiden (Verkerk, Zwitser, 27 aug., 22 ex.; Swart); Wassenaar (Regensburg); Scheveningen-Kijkduin (F. d. Boer c.s., max., 11 sept., 10 ex. in 1 à 1½ uur); Terheyde — 's-Gravenzande (Middelman, de Monchy); De Beer (Ou, 16 sept., 16 ex.) en Goeree (Middelman, Ente).

Tenslotte 6 dec., Scheveningen (Ki) en 23 dec., ad., w.s. ziek, 's-Gravenzande (F. de Boer, Ros e.a.).

[Dit zijn de eerste dec.-gegevens na 1909 (zie Avif. Ned.: 53) (t.K.).]

IJsselmeer gebied: 8 sept., stervend ex. (opengereten), Knardijk (A.B. en B. J. Wittgen).

166 (311). STERCORARIUS LONGICAUDUS — Kleinste Jager.

27 aug., juv., IJmuiden (Verkerk, Zwitser); 9 sept., ad., Scheveningen (Vj. 9: 246); 10 sept., 2 ad., ibidem (Kuntze, Ros); 17 sept., ♀ juv., dood gevonden in parkvijver, Nijmegen (coll. Rijksmuseum, Leiden) (H. Oomen, determinatie bevestigd door Dr. Junge); 7 okt., 2 juv., Knardijk (F. d. Boer, Martens, Schattenkerk).

169 (304). LARUS HYPERBOREUS — Grote Burgemeester.

3 en 4 maart, juv., De Beer (Ou en Vj. 9: 208); 1 april, Texel (Vj. 9: 232); 4 nov., juv., 's-Gravenzande (C. d. Visser); 11 nov., ad., Scheveningen (Vj. 10: 332) en 1, 14 en 29 dec., visafslag, aldaar (Beukers, F. d. Boer, Kuntze, Ros e.a.); 20 nov., Wassenaar, Meijndel (Vj. 10: 332).

170 (302). LARUS FUSCUS — Kleine Mantelmeeuw.

12 jan. en 4 en 12 maart, resp. 1, 1 en 4 ex., Wassenaar (v. Dongen, Meijndelrapport); 15 febr., ad., A'dam, Nieuwe Diep (Kr); 7 mei, ad., Knardijk (Nu, Tj, Wo); 21 en 28 okt. en 4, 6, 18 en 19 nov., A'damse Bos (Vwgr. KNNV); 2e sept.-decade—dec., max. (10 dec.) 16 ex., Wassenaar (v. Dongen, Meijndelrapport); 9 nov., 2 ex., A'dam, Grote Ippolder (Sl).

(302b). LARUS FUSCUS GRAELLSII.

Broedgevallen: Wassenaar, totaal 18 (v. Dongen, Meijndelrapport).

171 (301). LARUS ARGENTATUS — Zilvermeeuw.**(301). LARUS ARGENTATUS ARGENTATUS.**

Broedgevallen: O. Flevoland, Houtribsluizen, 4 juni, alarmerende ad. exx. (Nu, Wo); 21 juli, 3 ad. met bijna volwassen jong (Tj, F. Kuiper); 23 juli, idem (Nu, Tj, Wo).

— (—). Geelpootzilvermeeuw.

1 jan.—5 febr., Den Haag, Verversingskanaal (okergele poten, vleugels donkergrijs, ongeveer als Drieteenmeeuw; gele iris, met rode ring) (Ros, F. d. Boer, Martens, Regeer, Kuntze, Schattenkerk, Beukers); 10 maart, ad., Kattendijke, Z. (leek op ad. Zilvermeeuw met heldergele poten; snavel heldergeel, met rode vlek; kleur

mantel niet donkerder dan van *argentatus*) (Kooijmans); 6 mei, ♂ en ♀, Knardijk (poten heldergeel; vleugeldeks leigrijs, aanmerkelijk donkerder dan van Zilvermeeuw; veel groter dan deze; snavel opvallend oranjegeel; vleugelpunten steken buiten staart uit) (Ki, Sw, Wa); 12 juli, ad., Den Haag, verversingskanaal (wasgele poten; donkergrijze mantel; oranjegele ogen; was in de rui) (v. Swelm); 18 nov., ad., Braakman heldergele poten; mantel w.s. nog donkerder dan van Drieteenmeeuw; groot in vergelijking met andere Zilvermeeuwen; langer dan deze en erg spits uitlopend lichaam; helderwitte kop) (v. Impe, v. d. Weghe, Suetens e.a.); 10 dec., ad., Braakman (poten duidelijk geel; mantelkleur als van Zilvermeeuw; witte kop, dus geen gewone wintermeeuwkop) (v. Impe); 10 dec., ad., ibidem (poten geel; helderwitte kop; misschien een weinig donkerder dan gewone Zilvermeeuw, maar dan toch zeer onopvallend; zeker geen Heuglins geelpootzilvermeeuw) (v. Impe).

172 (305). LARUS GLAUCOIDES — Kleine Burgemeester.

18—19 maart, ad., Rotterdam, Heyplaat, in plas (iets kleiner en slanker dan Zilvermeeuw; geheel wit, uitgezonderd lichtgrijze mantel; snavel geel met rode vlek, slanker dan van Zilvermeeuw; poten rose; vleugels langer dan van Zilvermeeuw; vlucht snel en veerkrachtig; afstand max. 50 m, kijker 8 x 30; waarnemingsduur 3 uur) (Rijdsdijk, Steinhäuser, v. d. Stigchel) (**); 8 dec. (F. en H. Niessen, Ki; Oo) en 15 dec. (F. Niesen), juv., Katwijk [Ook 3 jan. (F. Niesen, Ki; Oo), 5 jan. (F. d. Boer, H. v. Oordt, Martens, Beukers), 7 jan. (Regeer, Ros, Schattenkerk) en 13 jan. 1962 (v. Dongen).] (Typische juv. kleed van Burgemeester, minder uitgesproken, vager gevlekt dan juv. Zilvermeeuw, meer crèmekleurig-witte slagpennen; niet groter dan Zilvermeeuw; dun „snaveltje”, kleiner dan van Zilvermeeuw, donker hoornkleurig) (**); 17 dec., juv. (vermoedelijk zelfde ex.), Zandvoort (H. Niesen) (**). [Andere waarnemingen: Camperduin (mei, sept., okt. en dec. en Hoek v. Holland (1 nov.; Vj. 10: 332) zijn niet aanvaard door de C.N.A.) (t.K.).]

173 (300). LARUS CANUS — Stormmeeuw.

Broedgevallen: De Beer, 17 juni, 5 à 6 alarmerende ad. en 2 ca 5 dagen oude pulli (Ou, Dr).

Broedgevallen binnenland: Budel, N.Br., 26 juni, nest met 2 pulli (Vj. 9: 232).

Z.O. N. Brabant: 30 dec., 2 ex., Someren, Beuven (v. Aerle); Limburg: 25 dec., Venlo (Spreuwenberg).

175 (299). LARUS MELANOCEPHALUS — Zwartkopmeeuw.

29 nov., juv., Scheveningen, Boetveld (roetzwarte vleugelboeg, onderbroken door 2 smalle, gebogen, witte lijntjes aan eind van vleugeldeksveren; zwarte achterrand aan vleugel, zeer markant aan kleine slagpennen; dáár een smal, wit lijntje er achter, evenals achter de duidelijke, zwarte eindband van de staart; vleugeldeks lichtgrijs, groezelig op voorvleugel, diagonaal, bruin (donker) gevlekt naar stuit; rug grijs; bovenstaart wit, met zwarte eindband; kop en nek wit; oog in donkere „veeg”; het leek alsof de vogel een heel groot oog had; snavel donker, leek zwart, evenals bengelende poten; iets forser dan Kokmeeuw met iets rondere, bredere vleugels) (Oo, Ki) (**). [De waarneming op 6—7 dec. aldaar is niet aanvaard door de C.N.A. (t.K.).]

177 (297). LARUS MINUTUS — Dwergmeeuw.

19 febr., Lelystad (Wi c.s.); 21 febr., juv., Scheveningen (v. Swelm); 5 maart, 3 ad., Bunschoten (Kuntze).

[Thans zijn vijf febr.-gevallen en twee uit maart bekend (zie Lim. 35: 64 en Avif. Ned.: 56) (t.K.).]

IJsselmeer gebied (zie ook boven): O. Flevoland, hoofdzakelijk Knardijk:

De gegevens lopen van 30 april (totaal 15 ad. en 6 éénjarigen; Tj, Wo) tot 10 sept. (125 à 130 ex.; Wi, v. Erve c.s.), met max. op 26 aug. (355 ex., waarbij 13 jongen van 1961; Tj, N. v. d. Beek); laatste waarneming 13 okt., 12 ex., Putten, Nulde (v. Dijk).

[De vroegste voorjaarsdatum is 15 april (zie Avif. Ned.: 56) (t.K.).]

Noordzee gebied: Terschelling, 11 okt., 6 ad. (M. Bakker); Kennemer duinmeer, 4 juni (F. Niesen); Wassenaar, duinen, 16 april; 5 aug.—10 sept., ad.; 27 sept., ad. met juv. (v. Dongen, Meijendelrapport); Scheveningen, 13 en 25 juli, resp. 2 ad. en 1 juv. (Vj. 9: 232 en v. Swelm), 6 aug., ad. (v. Swelm).

Binnenland: 10 sept., 2 ex., Stevensweert, L. (NHMBL. 50: 97).

178 (296). XEMA SABINI — Vorkstaartmeeuw.

27 maart, juv., Scheveningen (iets kleiner dan Kokmeeuw; zwarte handpennen; witte driehoek op binnenvleugel; beige grijze vleugeldekveren, rug, mantel en achterkop en hals; exact vliegbeeld in LN. 1925: 202; kennelijk nog eerste winterkleed; er heeft de voorafgaande dagen een harde N.Wester gewaaid, welke vermoedelijk het ex. naar de kust heeft gedreven; waarnemingen van onvolwassen vogels in het voorjaar zijn in Europa uiterst zeldzaam) (Ki) (*); 11 en 12 aug., juv., IJmuiden (duidelijk gevorkte staart met zwarte band; erg opvallend was het zwart en wit op de vleugel, het grijs op kop en rug en de vrij korte zwarte snavel, die aan de punt lichter was, maar niet duidelijk geel; 1e dag een kwartier kunnen observeren op 20 m, met 7 x 50 kijker, waarbij hij af en toe even opvloog om weer snel neer te strijken; 2e dag kort, op 50 m) (Zwitsers, Verkerk) (**); 20 aug., juv., Terheyde (gevorkte staart met zwart bandje; donkergrijs achterhoofd, nek, rug, schouders, vleugeldekveren en handpennen; witte driehoek op vleugel; poten en snavel donker; pikte voedsel vliegend uit water; vloog zeer licht (v. Swelm) (*).

180 (306). RISSA TRIDACTYLA — Drieteenmeeuw.

27 mei, 3 ad., Wassenaar (v. Dongen, Meijendelrapport); 2 juli, juv. aldaar (idem); 29 juli, juv., Katwijk a. Zee (Rampen) en 2 juv., Noordwijk (H. Niesen); 30 juli, juv., Zoutelande (Lebret); 6 aug., ad., Ouddorp, Z.H. (Sl). 3 dec., 9—10 uur, ca 60 à 70 ad. en juv. → Z, bij ruwe zee (krachtige W.wind), enkele tientallen tot enkele honderden m uit de kust, Wassenaar/Katwijk (Rampen).

Binnenland: 11 jan., dood ad., onder hoogspanningsleiding, Barneveld (in verzameling Gem.politie aldaar) (med. De Reuver).

181 (286). CHLIDONIAS NIGER — Zwarte Stern.

14 mei, gehele dag, troep van tenminste 2000 ex., Hoophuizen (v. Orden c.s.). Late data: 28 okt. (Ou), 2 ex.; 29 okt. (Nu, Tj, Wo), 1 ex.; 1 nov. (Wa), 1 ex.; 2 nov. (Voous), 1 ex., Veluwemeer-Z; 1 nov., 1 ex., Knardijk (J. v. Dijk).

183 (287). CHLIDONIAS HYBRIDA — Witwangstern.

27 mei, ad., Uithoorn (of Aalsmeer), De Kwakel (zwart „petje”; witte wangen en halszijden; donkergrijze onderzijde; witte ondervleugels; rode snavel) (De Roever) (*).

184 (289). GELOCHELIDON NILOTICA — Lachstern.

9 mei, ad., O. Flevoland, Kamperhoek (Wa); 20 mei, 2 ad., Castricum (Verkerk); 14 juli, ad., Scheveningen (v. Swelm); 24 en 28 juli, ad., A'dam-N, Zunderdorp (Bonten); 30 juli, 3 ex., O. Flevoland, Houtribsluizen (Vj. 9: 246); 23 aug., Scheveningen (ibidem); 27 aug., 2 en 13 ex., De Beer (H. Niesen c.s.); 9 sept., Someren, Beuven (v. Aerle).

185 (290). HYDROPROGNE CASPIA — Reuzenster.

12 juni, ad., Wijk a. Zee (Zwitsen); 24 juli, ad. met juv., Kampen, IJsselmond (De Roever, Oreel); 26 aug., ex. → Z, Katwijk a. Zee (Rampen); 30 aug., 2 x ad. met juv. en 1 ad. → Z, Castricum (Verkerk); 19 sept., ad., met juv. → ZW, Zwartemeer-W (Koridon); 23 okt., Haarlem-W (Vj. 10: 332).
[De laatste datum was tot nu toe 17 okt. (zie Avif. Ned.: 58) (t.K.).]

186 (293). STERNA HIRUNDO — Visdief.

Late data: 28 okt., 2 juv. → ZZW, Scheveningen (Diedrich, Kuntze); 29 okt., 6 ex. → ZO, Stramproy, L. (Sl); 2 nov., ad. → Z, Veluwemeer-Z (Voous) en 1 ex., Harderdijk (Koridon); 3 nov., Knardijk (J. v. Dijk).

189 (295). STERNA ALBIFRONS — Dwergster.

Broedgevallen: Makkumer Noordwaard, 36 paren (Van. 14: 182 en 213); Kampereiland, Kattenwaard, 25 juni, tenminste 4 alarmerende ex. (t.K.); O. Flevoland: Kamperhoek, tenminste 2 (Frencken, Nu, Wo; t.K.); Veluwemeer-Z, meerdijk, tenminste 1 (v. Orden c.s.); Goeree, Kwade Hoek, 1 (bewaker, med. Sl).

10 april, 3 ad., Castricum (Verkerk).

[De vroegste datum was tot nu toe 16 april (zie Avif. Ned.: 59) (t.K.).]

190 (291). STERNA SANDVICENSIS — Grote Stern.

Broedgevallen: O. Flevoland, 4e eilandje, Veluwemeer-Z, 30 mei, ca 110 paren (v. d. Berg); De Beer, 2500 à 3000 (Vj. 9: 246).

Binnenland: 20 aug., Stevensweert, L. (NHMBL. 50: 94).

[De soort wordt niet vermeld in Avifauna Limburg en Aanvullingen; sindsdien werd één waarneming bekend (zie Lim. 34: 208) (t.K.).]

191 (312). ALCA TORDA — Alk.

14 aug., ad., Scheveningen (Vj. 9: 246).

[Volgens De Ned. Vogels: 974, vallen de waarnemingen — afgezien van één juni- en één juli-vondst uit de vorige eeuw en de vangst van een jong ex., gedeeltelijk in donskleed, op 31 juli 1914 te Egmond a. Zee — tussen einde aug. en begin mei; in Avif. Ned.: 60 wordt alleen gesproken over sept. tot april (t.K.).]

IJsselmeer gebied, 1 okt., Harderwijk (Vj. 10: 332).

192 (316). PLAUTUS ALLE — Kleine Alk.

29 juni, Groningen (Vj. 9: 232).

[Er was tot nu toe alleen een juni-vondst uit 1880 (zie De Ned. Vogels: 985) (t.K.).] 5 nov., aangespoeld ex., Scheveningen (Vj. 10: 332); 7 en 8 nov., dood ex., aldaar (ibidem); 18 nov., ad., Zandvoort (M. Bakker).

193 (313). URIA AALGE — Zeekoet.

[1959: 20 juli, dood juv., Schiermonnikoog (zeer vers; slagpennen nog niet uitgegroeid) (Perdeck).]

196 (317). FRATERCULA ARCTICA — Papegaaiduiker.

5 jan., Scheveningen en 3 april, Noordwijk a. Zee (stookolieslachtoffers) (Vj. 9: 208).

199 (238). COLUMBA PALUMBUS — Houtduif.

febr., vele duizenden ex. en tot in april nog steeds grote troepen, Drie, Speulder bossen (N. v. d. Beek); 29 okt., imponerende trek, o.a. troep, die van horizon tot

horizon breed was, boven vlak land (dit trekhoogtepunt was in 1959 op 23 okt. en in 1960 op 25 okt.), Bergen, L., De Hamert (v. d. Hombergh, Spreuwenberg, Geerds e.a.).

200 (240). STREPTOPELIA TURTUR — Tortelduif.

15 april, tussen Linne en Roermond (NHMBL 50: 30).

[Dit was reeds de vroegste datum (zie Avif. Ned.: 63) (t.K.).]

16 april, 2 ex., Wassenaar (v. Dongen, Meijndelrapport); 23 juli, Vlieland, Vliehors (w.s. vroege trekker; zover bekend, geen broedvogel aldaar) (zie Lim. 33: 150) (Spaans); 22 okt., Knardijk (Kl, Sw).

[De laatste datum is 31 okt. (zie Lim. 35: 66) (t.K.).]

201 (240bis). STREPTOPELIA DECACTO — Turkse Tortel.

Ditmaal zijn alleen de rechtstreeks op waarnemingskaarten binnengekomen gegevens vermeld:

Overijssel: Deventer, steeds meer uitbreiding (Coldewey); Stad Delden, 6 mei, 2 ex., eerste waarneming (Meijerink); *Gelderland*: O. Flevoland, Ontariobos, 22 dec., 2 ex. (Koridon, t.K.); Hoophuizen en meerdijk O. Flevoland (v. Orden c.s.); Ermelo, 15 jan., broedgeval (J. v. Dijk); Putten, dorp en landgoed „Bijstein”, 22 april, 5 ex. (Swart); *N. Holland*: Lichtschip Texel, 1 ex., 16/17 april (L. Otto); Marken, 16 sept., 2 ex. (Bonten, Swart); *Z. Holland*: Den Haag, 22 juni, 1 ex. (De Reuver); Wassenaar, duinen, 1e broedgeval (v. Dongen, Meijndelrapport); 's-Gravenzande, 9 febr., 1 ex. (v. Swelm); Vlaarding Ambacht, 18 juni, eerste ex., 2 juli, baltsend ♂, 15 juli, juv. (De Reuver); De Beer, 23 juli, 2 ex. (v. Swelm); Goeree, sterk toenemend (Sl); *Utrecht*: Hollandse Rading, 25 mei, 1 ex. (Lichtenbeld c.s.); *Zeeland*: Middelburg, regelmatig in westelijk randgebied (Lebret); *N. Brabant*: Gorp, De Rovert, 2 mei, 2 ex. (B. J. Wittgen); *Limburg*: Maastricht en Heerlen, reeds algemeen; Valkenburg, sinds 22 maart een paartje (Hens).

202 (137). CUCULUS CANORUS — Koekoek.

5 maart, gehoord, Numansdorp, Crom-Strijen (Mevr. Klatte-v. Heel, Ki, Kl, Te); 16 maart, gehoord en gezien, zittend op TV-antenne, Harderwijkstraat, Den Haag (mevr. Tekke); 28 maart, Haaksbergen (Kl).

[De vroegste data waren tot nu toe half maart (2 x) en 24 maart (zie Avif. Ned.: 63) (t.K.).]

212 (143). ASIO FLAMMEUS — Velduil.

Broedgevallen: Schiermonnikoog, 1 (Dr); Assen, Balloërveld (Resoort); Raalte, Schoonheten, 1 (juni—begin aug., regelmatig 1 en 2 ex., jagend en ook attaquierend) (Coldewey); Zandvoort, A.W. duinen, 1 (29 juni, ad. met vliegvlug jong; ad. waargenomen van april—juni) (F. Niesen).

213 (124). CAPRIMULGUS EUROPAEUS — Nachtzwaluw.

Broedgevallen: Arcen, L., Kasteelbos, 4 paren (Wa); Montfort, L., 2 paren (NHMBL 50: 91).

25 nov., raamslachtoffer, Ommen (Vj. 10: 332).

[De laatste datum was tot nu toe 9 nov. (zie Avif. Ned.: 65) (t.K.).]

216 (129). ALCEDO ATTHIS — IJsvogel.

Broedgevallen: Denekamp, 3 april, roepend ex. bij Puntbeek, w.s. wel broedvogel (v. Waart); Delden, tenminste 4 paren (zeker 2 nesten uitgevlogen: 30 mei, ad. met 1 uitgevlogen jong, Ambt-Delden; 28 juni, 2 ad., met minimaal 3 uitgevlogen

jongen) (Meijerink); Hoophuizen, Oude Pol, 1 (v. Orden c.s.); A'damse Bos, 1 (Vwgr. KNNV); N. Brabant: Esbeek, de Reusel, 2 (v. Erve, Wi); Moergestel, de Rozep, 1 (v. Erve); Geldrop, Kleine Dommel, 1 (B. J. Wittgen); Aarle-Rixtel, kanaaloever, 1 (v. Aerle); Mierlo, kanaaloever, 1 (idem); Lierop, 1 (in zandgroeve) (idem); Limburg: Geleen, 28 juni, 1 ex., De Geleen (broedgeval lijkt niet uitgesloten) (Rampen).

26 febr., 3 ex., De Bilt, U., fort Hoofddijk (Marra, Holtman); 11 mei, Amersfoort (Vj. 9: 232); 3 juli, Deventer (ibidem).

[Er zijn reeds najaarsverplaatsingen vanaf het einde van de eerste juli-week (zie Lim. 22: 383), waarop dus mogelijk ook dit laatste geval berust (t.K.).]

218 (125). MEROPS APIASTER — Bijeneter.

6 mei, Hoophuizen (Ki, Sw) (**).

218a (—). MEROPS PERSICUS — Groene Bijeneter.

30 sept., Texel, De Cocksdorp (zie verder Lim. 35: 219) (**).

220 (126). UPUPA EOPS — Hop.

Broedgevallen: Goirle, N.Br., mei t/m juli, 1 ex. (broedgeval?) (jagermeester Smulders); Z. Oostelijk N. Brabant, 1 (Vj. 10: 391).

5 april, Berkel-Enschot, N.Br. (v. Erve); 22 april, Esbeek, N.Br., „De Utrecht” (Wi); 1 mei, Zandvoort, A.W. duinen (Vj. 9: 232); 17 en 27 mei, Wassenaar, duinen (Vj. 9: 208 en v. Dongen, Meijendelrapport); 20 mei, Ovezande, Z.Bev. (D. Meerdijk, med. Lebrecht); 9 aug., tussen Deurne en Liesel, N.Br. (Regeer); 12 aug., 2 ex., Vlieland (Vj. 9: 246) en 1 ex., IJmuiden, duinen (ibidem); 15 aug., Den Haag, duinen (S. Langbroek, med. T. v. d. Kooy); 18 en 25 aug., Terschelling, Hoorn (Boellaard); 24 aug., Ede, G. (Vj. 9: 246).

223 (134). DENDROCOPOS MEDIUS — Middelste Bonte Specht.

Ambt Delden, „Twickel” (?): jan. en febr., steeds enkele ex.; maart—mei, geregeld enige baltende ex. (max. 3 paren); juni, steeds 1 of 2 ad.; 18 juli, 1 ad.; 2 en 17 sept. en 1 okt., idem; 26 dec., idem; positief broeden werd niet geconstateerd (Meijerink).

19 maart, Bilthoven, U. (ook 5 maart 1960) (Vj. 9: 208); 30 juli, Oosterbeek, Wolfheze (ca Spreeuwgrootte, misschien iets kleiner; geen roze onderstaart; buik en borst met spaarzame vuilcrème streping; geluid: „tjuk tjuk”, vlug enige malen achtereen (Rense en Heer en Mevr. Nooijen).

224 (133). DENDROCOPOS MINOR — Kleine Bonte Specht.

Broedgevallen: Zandvoort, A.W. duinen, 10 juni, 3 uitgevlogen jongen (Vj. 9: 232); A'damse Bos, w.s. 1 (Vwgr. KNNV); Berkel-Enschot, Galgeven, 1 (Wi, v. Erve).

Bilthoven, 1 juli (Vj. 9: 246); 's-Graveland, N.H., Diepenveen, 26 okt. en 15 dec., ♂ (H. v. Oordt); 24 juni, Wassenaar, duinen (v. Dongen, Meijendelrapport); Waalre, N.Br., 9 sept. (v. Dooren).

225 (135). DRYOCOPUS MARTIUS — Zwarte Specht.

Broedgevallen: Appelscha, Fr., 1 (Van. 15: 111); Ambt Delden, zeker 3 (Meijerink); Winterswijk, 2 (Vj. 9: 208); Ermelo: Leuvenumse Bos, 4; Speulderbos, 6 (J. v. Dijk, N. v. d. Beek, Krol); „De Poort”, 1 (Sevinga); Drie en omge-

ving, 2 (N. v. d. Beek); Garderen, 1 (idem); Putten, Koudshoorn, 1; Schovenhorst, tenminste 1 (N. v. d. Beek); Gortel, volgens personeel Kroondomein, 4 à 5 paar (idem); Esbeek-Lage Mierde, N.Br., „De Utrecht”, zeker 4 (Wi); Kampina, N.Br., tenminste 1 (v. Erve); Moergestel, N.Br., Zonnewende, 1 (idem); Arcen, L., Kasteelbos, 1 (Wa).

226 (136). JYNX TORQUILLA — Draaihals.

Broedgevallen: Ede, G., 6 (niet 5, zoals vermeld in Vj. 9: 208) (Stel).

28 april, IJhorst, Dr. (Vj. 9: 246); 29 april, De Bilt, U. (ibidem) en Ermelo, Leuvenum (J. v. Dijk); 23 mei, Texel, Fonteinssnol (Regensburg, v. Dongen); 1 juni, Groesbeek (Vj. 10: 332); 9 juli, Vogelenzang, A.W. duinen (ibidem); 17 aug., Staphorst (Vj. 9: 246); 6/7 sept., Haamstede, vuurtoren (Oo); 9 sept., Egmond a. Zee (Vj. 10: 332) en O. Flevoland, gemaal Lovink (Wi).

229 (47). LULLULA ARBOREA — Boomleeuwerik.

Broedgevallen: Wassenaar, duinen, 3 (v. Dongen, Meijendelrapport); Son, N.Br., 27 mei, familie met vluchtige jongen (Wa); Arcen, L., 20—22 mei, op 5 plaatsen zingende ♂♂ en families met vluchtige jongen (Wa).

231 (49). EREMOPHILA ALPESTRIS — Strandleeuwerik.

Noordzee gebied: Hallum, Noorderleeg, 22 okt., 15 ex. (Van. 14: 229); Texel, Mokbaai, 5 nov., 16 ex. (Vj. 10: 332); A.W. duinen, 29 okt., 2 ex. en 5 nov., 1 ex., overvliegend (H. Niesen); De Beer, 12 nov., 4 ex. (De Monchy); Wolfaartsdijk, Zandkreek, 21 okt. (Lebret).

IJsselmeer gebied: O. Flevoland: Houtribsluizen, 14 jan., 15 ex. (N. v. d. Beek); 19 febr., 10 ex. (Bi, Bz, Ca, Ki, Kl, Oo, Te) en 25 nov., 15 ex. (H. v. Oordt, v. Lynden); Kamperhoek, 28 dec., 5 ex. (Meijerink, Maaldrink); A'dam-W: 15 okt., 9 ex. (H. Niesen); 10 dec. (De Roever) en 16 dec. (M. Bakker), 5 ex.

Binnenland: Sneek, 18 nov., dood ex. (Van. 14: 252).

232 (120). HIRUNDO RUSTICA — Boerenzwaluw.

26 maart, Veenendaal-De Klomp, Rijksweg (Te, Oo).

234 (121). DELICHON URBICA — Huiszwaluw.

11 nov., A'damse Bos (Vj. 10: 332); 12 nov., Schiphol (J. Reijnders).

235 (122). RIPARIA RIPARIA — Oeverzwaluw.

Broedgevallen: A'dam-N, Willemsluizen, in spleten van vervallen kademuur, 10 sept., 3 ad. en 2 nestjongen (Swart); Arcen, L., kolonie van 5 paar langs de Maas (Wa); Echt, L., Annendaal, 50 paren (NHMBL. 50: 91).

237 (51). ANTHUS CAMPESTRIS — Duinpieper.

Broedgevallen: N. Veluwe: Stakenberg, 15 mei, tenminste 1 (Wa); Hulshorsterzand, 15 mei, tenminste 2 (Wa); N. Brabant: Esbeek, Goor en Flaas, zeker 1 (Vj. 9: 246 en Wi); Hilvarenbeekse heide, 1 mei, zingend ♂ (Wi); Venlo, vliegveld, Schandelo en Belford, totaal ca 7 (Spreuwenberg, v. d. Hombergh, Br. Agatho).

Verdere waarnemingen in (mogelijke) broedgebieden: Ermelo, Ermelose heide, 6 mei, zingend ex. (Sevinga); Leuvenumse heide, 18 mei, ♂ (idem); 8 mei—16 juni, 1 ex., Paalbergheide (N. v. d. Beek); Soëster duinen, 30 april, 1 ex. (G. J. en H. v. Oordt); Mierlo, Strabrechtse heide, 12 aug. (B. J. Wittgen).

16 sept., 2 ex. (Muusers) en 17 sept., 4 ex. (Ki, Oo, Sw, Te), De Beer; 15 okt., 2 ex. N. van Nijkerk, IJsselmeerdijk (groter dan Graspieper; geluid een musachtig

gesjilp; „bad” voor het gaan zitten; vlucht en snel voedselzoeken als van Kwikstaart (Dr).

[De laatste datum is 19 okt. (zie Avif. Ned.: 71) (t.K.).]

239a (—). ANTHUS CERVINUS — Roodkeelpieper.

27 juli, 3 ex., Braakman polder (v. Impe, Wille).

240 (54). ANTHUS SPINOLETTA — Oeverpieper.

(54a). ANTHUS SPINOLETTA SPINOLETTA.

1—5 april, Wageningen (Vj. 9: 208); 22 okt., 3 ex., Vlaardingen, opgespoten terrein (witte onderzijde; witte buitenste staartpennen; lichte wenkbrauwstreep) (Ki, Te, Wa); 30 okt., O. Flevoland, gemaal Lovink (bijna witte borst en buik, met op de borst enkele smalle streepjes; witte staartzomen; duidelijke oogstreep) (J. v. Dijk c.s.); 20—23 nov., 1 à 2 ex., Diemer zeedijk (duidelijk lichtere borst dan de steeds aanwezige Oeverpiepers; alleen bovenborst iets gevlekt; witte buitenste staartpennen; duidelijke lichte oogstreep) (Swart, Kr).

241 (57). MOTACILLA ALBA — Witte Kwikstaart.

(57b). MOTACILLA ALBA YARRELLII.

4 maart, Renesse, Schouwen (Vj. 9: 208); 6 maart, Zandvoort (Vj. 9: 232); 12 en 19 maart, resp. 3 en 1 ex., Hondsbossche (Vj. 9: 208); 31 maart, Texel, De Cocksdorp (J. Nap); 13 april, Axel, Grote Kreek (Vj. 9: 232); 16 april, Oostburg, Grote Gat (ibidem).

242 (56). MOTACILLA CINEREA — Grote Gele Kwikstaart.

Broedgevallen: Ambt Delden, zeker 4 paren (tenminste 3 nesten uitgevlogen en tenminste 2 nesten verstoord) (Meijerink).

243 (55). MOTACILLA FLAVA — Gele Kwikstaart.

18 maart, ♂, Prinsenbeek, N.Br., Polder Haagse Beemden (v. Waart); 24 maart, Vianen (Wa).

(55c). MOTACILLA FLAVA FLAVISSIMA.

[1960: 4 juni, ♂, Br. Biesbosch (v. Erve, Strik).]

Broedgevallen: Kornwerderzand, Afsluitdijk, 16 mei, 2 ♂♂ en 1 ♀ (gedroegen zich volkomen als broedvogels) (Wa, Ki).

8 april, 's-Gravenzande (Ruitenbergh); 12 april, tussen Akkrum en Terhorne (J. A. d. Vries); 23 april, O. Flevoland, Houtribsluizen (Nu, Tj, Wo); 25 april, 2 ex., Texel, Hoorn Nieuwland (Vj. 9: 232); 30 april, Broek in Waterland, Zuiderwoude (M. Bakker); 4 mei, 2 à 3 ex., Vlieland (Vj. 9: 208); 12 mei, Schagen, N.H. (ibidem); 13 mei, 3 ♂♂, Noordwijkerhout (H. Niesen); 15 aug., 2 ex., Wageningen (Vj. 9: 246); 20 aug., ♂ ad., Diemer zeedijk (Swart).

(55b). MOTACILLA FLAVA THUNBERGI.

11 april, ♂, Castricum, zeeduinen (Verkerk, Zwitser); 23 april, ♂, O. Flevoland (Ki, Kl, Oo, Te); 29 april, ♂, Nijkerk, kust (H. v. Oordt); 6 mei, ♂, tussen Kijkduin en Terheyde (F. d. Boer, Regeer, Beukers); 17 en 20 mei, ♂, Katwijk a. Zee, Zuidduinen (Rampen); 22 mei, ♂, Arcen, L., De Hamert (Wa, v. d. Hombergh, Spreuwenberg); 28 mei, O. Flevoland, Houtribsluizen (Vj. 9: 208). [De vroegste datum was tot nu toe 15 april (zie Avif. Ned.: 74) (t.K.).]

30 aug., ♂, Ermelo, kust (J. v. Dijk).

244 (71). LANIUS EXCUBITOR — Klapkester.

Broedgevallen: Esbeek, N.Br., Het Goor en De Flaas (Vj. 9: 246, opgave Wi) (31 mei en 1 juni, paartje; 1 aug., baltzend paartje, Het Goor; 26 aug., 1 ex.) (Wi, v. Erve).

Januari: Zwinderse veld, Dr. (Resoort); Ermelo (J. v. Dijk c.s.); Vianen (Wa); Lage Zwaluwe (Ros c.s.); *februari*: Ermelo (J. v. Dijk c.s.); Kampinase heide (v. Erve); Strabrechtse heide (B. J. Wittgen); *maart*: Ambt Delden (Meijerink); Knardijk (Derksen c.s.); Ermelo (J. v. Dijk c.s.); Gorssel (Rense); Den Haag (Spaans); Oude Rijn (Sl); Esbeek (Wi); Prinsenbeek (v. Waart); Kampinase heide (v. Erve); *april*: Denekamp, Bergvennen (v. Waart); Ermelo (N. v. d. Beek, Sevinga, J. v. Dijk); Kampinase heide (v. Erve, Derksen); Strabrechtse heide (Verhoeven); *augustus*: Denekamp, Bergvennen (Vj. 9: 246); Ermelo (J. v. Dijk c.s.); *september*: Zwinderse veld (Resoort); A'damse Bos (Vwgr. KNNV); Kampinase heide (v. Erve c.s.); *oktober*: Ambt Delden (Meijerink); Wierden, Natterveen (idem); A.W. duinen (H. Niesen); A'dam-Z (Vwgr. KNNV); Wassenaar, duinen (Hellebrekers); Esbeek (Wi, v. Erve); Kampinase heide (idem); *november*: Veluwemeer (Verhoeven, H. v. Oordt); Gorsselse heide (Rense); Texel, De Koog (L.N. 65: 94); A.W. duinen (H. Niesen); Wassenaar (v. Dongen, Meijendelrapport); Scheveningen (Kuntze); Utrecht, Lage Weide (Lichtenbeld); Waalre (v. Dooren); Esbeek (Wi, v. Erve); Kampinase heide (idem); Arcen, De Hamert (H. v. Oordt); Ospelerpeel (idem); *december*: Veluwemeer (Meijerink); O. Flevoland (t.K.); Bloemendaal (H. Niesen); Esbeek (Wi, v. Erve); Kampinase heide (idem).

245 (70). LANIUS MINOR — Kleine Klapkester.

9, 15 en 16 mei, Terschelling, zomerhuisjes bij Badpaviljoen-W (duidelijk doorlopende wenkbrauwstreep, geen licht streepje daarboven; vleugel met één witte spiegel; heel lichtroze, bijna witte onderzijde; te klein voor Klapkester; nauwelijks groter dan leeuweriken, waar hij nogal eens conflict mee had; op 16 mei ca een half uur met kijker en met de zon in de rug waargenomen) (Van. 14: 151).

246 (72). LANIUS SENATOR — Roodkopklauwier.

4 juni, Castricum, Glopmeer (Kortenoever, Pahlson e.a. tijdens gewestelijke excursie K.N.N.V.); 28 juli, Groenekan, U. (Vj. 9: 232); 12 aug., ad., Geldrop, Strabrechtse heide (B. J. Wittgen).

247 (73). LANIUS COLLURIO — Grauwe Klauwier.

[1937: 11 dec., ♂, Waalre, N.Br. (geruime tijd geobserveerd in top van een eike-boompje; vloog opgejaagd, in een boom, enkele m verder) (v. Dooren).]

[Winterwaarnemingen waren tot nu toe niet bekend; de laatste najaarsdatum is 18 okt. (zie Avif. Ned.: 75) (t.K.).]

Broedgevallen: Kennemer duinen, 1 (Smidt v. Gelder); Wassenaar, 1 (v. Dongen, Meijendelrapport); A'dam-W, Grote IJpolder, 1 (M. Bakker); Kampina, Balsvoort, 1 (v. Erve, Wi c.s.); Arcen, L., 2 paar aan O. rand van het bos en De Hamert, 1 paar (Wa).

22 juni, ♂, Westerbork (mijn 2e waarneming in Drente sinds 1953; zie Lim. 32: 40) (Resoort).

248 (74). BOMBYCILLA GARRULUS — Pestvogel.

60/61 (van jan. af): enkele waarnemingen, tot 3 febr.; N. Holland: Wognum; Z. Holland: Den Haag en Rotterdam (zie verder Vj. 9: 208).

61/62 (tot aan 1 jan.): kleine invasie, van 4 nov. af (Franeker), naar de kaarten in het archief te oordelen (totaal 40), vooral in Friesland (30, naar Van. 14: 252

en 15: 101—102 — met per abuis als hoofd „1960—1961”) tegen slechts 1 uit Drente (Assen; Resoort); Overijssel (Steenwijk; Van. 15: 102) en Gelderland (Nunspeet; Derksen); 6 uit N. Holland: Bakkum (Zwitser, Verkerk), Bentveld (Meeth), Broek in Waterland (Mevr. Bonten) en A'dam (Swart, Kr, Garrelfs) en 2 uit Z. Holland: Katwijk (Rampen) en Den Haag (Mej. M. Kalf). Slechts viermaal meer dan 10 ex., max. 20 in één troepje (Steenwijk).

253 (101). TURDUS PILARIS — Kramsvogel.

21—30 mei, Vlieland (Vj. 9: 208); 31 mei, 2 ex., Arcen, L. (Kr); 29 aug., Oudega (W.), Fr. (Van. 14: 211); 4 sept., 4 ex., Vlieland; 14 sept., 5 à 6 ex., Leersumse Veld (Vj. 9: 246) en 15 sept., 2 ex., Kennemer duinen (H. Niesen).

255 (104). TURDUS ILIACUS — Koperwiek.

3 sept., 20 à 30 ex., Bennekom, G. (Vj. 9: 246); 10 sept., 2 x 1 ex., Wassenaar (v. Dongen, Meijndelrapport); 12 sept., 2 ex., Sneek (Van. 14: 211). [De vroegste datum was tot nu toe 9 sept. (zie Avif. Ned.: 78) (t.K.).]

258 (107). TURDUS TORQUATUS — Belflijster.

16 jan., Nieuwdorp, Z. Sloe (Vj. 9: 208); 19 en 30 jan., Hulst (ibidem); 27 jan., Oostkapelle (ibidem). [Zie voor andere jan.-gegevens Lim. 34: 214 en 35: 71 (t.K.).]

263 (109). OENANTHE OENANTHE — Tapuit.

12 maart, Tegelen, L. (Notermans). [De vroegste datum is 11 maart (zie Lim. 35: 71) (t.K.).]
1 nov., Lelystad (Wa); 6 nov., Scheveningen (Vj. 10: 332); 12 nov., Knardijk (Bi). [De laatste datum is 16 nov. (zie Avif. Ned.: 79) (t.K.).]

268 (113). PHOENICURUS OCHRUROS — Zwarte Roodstaart.

Broedgevallen: Sneek (Van. 14: 211); Assen, vermoedelijk 2 (1 gevonden) (ook in 1959) (Smallenbroek); Hasselt, 7 juni, zingend ♂ (J. Nap); A'dam-W, Osdorp, op zes data van 22 april—29 mei, 1—3 zingende ♂♂ (M. Bakker); Katwijk a. Zee, Rijnlands duin, in nis van bunker, 1 (Rampen, Niesen, Veenman e.a.); Wassenaar, duinen, 1 (v. Dongen, Meijndelrapport); Arcen, L., 1 (in muurgat van boerderij) (Wa).
25 dec., ♂, Tegelen, L. (Notermans).

269 (114). LUSCINIA MEGARHYNCHOS — Nachtegaal.

Broedgevallen: Texel, Staatsbossen, 17 en 18 mei, 2 zingende ♂♂ (Ki, Sw, Wa). [Volgens De Ned. Broedvogels: 93, niet regelmatig op Texel (t.K.).]

270 (115). CYANOSYLVA SVECICA — Blauwborst.

Broedgevallen: Nieuwe Bildtdijk, 14 mei, 1 (Van. 14: 161); Rossem, Voltherbroek, Ov., 12 april, 3 zingende ♂♂ (Meijerink); O. Flevoland, Houtribsluizen, w.s. broedend (25 juni, 3 ♂♂ en 3 eerstejaars gevangen; van deze ♂♂ 2 ex. reeds in april geringd) (Taapken, Smits); Oisterwijk, Rietven, 1; Moergestel, Kl. Kolkven, 1; Kampina, langs de Beerze, tenminste 8; Belversven, 2; langs de Rozep, tenminste 2; Winkelsven, tenminste 1 (v. Erve); Tilburg, Ruwe Braken, tenminste 2 (idem); Lierop, 1 (Vj. 10: 332).

3 april, Weert (Vj. 9: 246); 4 april, Oostburg, Grote Gat (Vj. 9: 232); 26 juni, Ootmarsum, Ov. (ibidem); 30 juli, ex. gevangen, O. Flevoland, Houtribsluizen

(Lichtenbeld c.s.) (zie ook onder broedgevallen, t.K.); 31 aug., 5, 7 en 8 sept., resp. 1, 1, 2 en 1 ex., Vlieland (Vj. 9: 246 en 10: 332); 2, 9, 16 en 23 sept., resp. 2, 2, 1 en 1 ex. gevangen, Hilversum, Laarder Waschmeer (Lichtenbeld c.s.); 10 sept., Knardijk (Martens c.s.); 27 sept., Botlek gebied (Vj. 10: 332); 6 okt., Maartensdijk, Groenekan, ♂ (Marra).
[De laatste datum is 7 okt. (zie Avif. Ned.: 81) (t.K.).]

(115a). *CYANOSYLVA SVECICA SVECICA*.

[1960: 11 mei, ♂, raamslachtoffer, Winsum, Fr. (coll. Fries N.H. Museum) (Van. 15: 110, niet sept. of okt. 1961, zoals vermeld in Van. 15: 37).]

272 (86). *LOCUSTELLA NAEVIA* — *Sprinkhaanrietzanger*.

Broedgevallen: Texel, Slufterbollen, 17 mei, zingend ex. (Wa, Ki, Sw); Naardermeer, 3 juni en 15 juli, resp. 2 en 4 zingende ex. (Fischer, Ladiges); Wassenaar, duinen, 35 (v. Dongen, Meijendelrapport); Vianen, Balgerijen, 10 juni, 8 à 10 zingende ex. (Wa); Arcen, L., De Hamert, 22 mei, zingend ex. (Wa); Horst, L., Griendtsveen, 23 mei, idem (Wa).

1 april, 2 ex., Wassenaar (v. Dongen, Meijendelrapport); 11 april, zingend ex., Scheveningen, D.W.L. (Ki).

[De vroegste datum was tot nu toe 3 april (zie Avif. Ned.: 82 en ook Lim. 35: 72) (t.K.).]

274 (85). *LOCUSTELLA LUSCINIODES* — *Snor*.

29—30 juli, 4 ex. gevangen, O. Flevoland, Houtribsluizen (Lichtenbeld c.s.); totaal 10 ex. geringd, Zwartemeer-W (Koridon).

276 (88). *ACROCEPHALUS ARUNDINACEUS* — *Grote Karekiet*.

17 april, Ambt Delden, Twente Kanaal (Meijerink); 24 en 25 april, resp. 1 en 2 zingende ex., Zwartemeer-W (Koridon).

[De vroegste datum was tot nu toe 18 april (zie Lim. 35: 72) (t.K.).]

278 (90). *ACROCEPHALUS PALUSTRIS* — *Bosrietzanger*.

1 okt., Broek in Waterland, oever Gouwee (niet rossig; lichte poten; geluid af en toe een enkel „tsjek”; zocht voedsel nabij rietveld, ging niet in het riet) (M. Bakker, L. Koerts).

[De laatste datum is 3 okt. (zie Lim. 35: 73) (t.K.).]

279 (91). *ACROCEPHALUS SCHOENOBÆNUS* — *Rietzanger*.

6 april, meerdere ex., Knardijk (Wa) en 2 ex., Zwartemeer-W (Koridon); 8 april, Hilversum, Waschmeer (Frencken), Krimpen a/d IJssel (Duiven), De Beer (Ou c.s.) en Moergestel, Kolkveen (v. Erve).

[De vroegste datum is 1 april (zie Lim. 35: 73) (t.K.).]

18 nov., Wassenaar (v. Dongen, Meijendelrapport).

[De laatste datum was tot nu toe 24 okt. (zie Avif. Ned.: 83) (t.K.).]

280 (92). *ACROCEPHALUS PALUDICOLA* — *Waterrietzanger*.

23 april, tussen Kamperduin en Petten (Vj. 9: 186).

[Dit is het tweede april-geval buiten de broedgevallen (zie Avif. Ned.: 84) (t.K.).]

22 juli, Krimpen a/d Lek (Duiven); 31 juli, Diemer zeedijk (Swart); 6 aug., Bergen, L. (Vj. 9: 246); 12 aug. en 1 sept., 1 ex. gevangen, Zwartemeer-W (Koridon); 3 sept., Knardijk (Ki, Te).

283 (94). SYLVIA NISORIA — Sperwergrasmus.

19 sept., ♀, gevangen, Oostvoorne (zie verder Lim. 35: 168) (**).

284 (95). SYLVIA BORIN — Tuinfluiter.

4 maart, ex. gevangen, Nieuwersluis a/d Vecht, U. (Vj. 10: 290); 10 april, ex. gevangen, A'dam-O (ibidem).

[Tot nu toe was er geen enkel maart-geval bekend en 10 april de eerste datum (zie Avif. Ned.: 84 en Lim. 35: 73) (t.K.).]

29 nov., dood ex., 's-Graveland, landgoed „Boekesteyn" (gevonden door S. v. Heynsbergen) (Voous, Wattel).

[De laatste datum was tot nu toe 24 okt. (zie Lim. 35: 73) (t.K.).]

285 (97). SYLVIA COMMUNIS — Grasmus.

12 febr. en daarna van 9 april af, Wassenaar (v. Dongen, Meijendelrapport).

[De vroegste datum wat tot nu toe 5 april (zie Avif. Ned.: 85) (t.K.).]

286 (98). SYLVIA CURRUCA — Braamsluiper.

Broedgevallen: Hoophuizen-Oude Pol, tenminste 3 (v. Orden c.s.); Texel, Staatsbossen, 18 mei, zingend ex. (Wa, Ki, Sw); A'damse Bos, 3 territoria (Vwgr. KNNV); Wassenaar, duinen, 6 (v. Dongen, Meijendelrapport).

290 (79). PHYLLOSCOPUS COLLYBITA — Tjiftjaf.

Winter data: 2, 5 en 11 jan. (ook al in dec.; zie Lim. 35: 74), Den Haag, Zorghvliet (F. de Boer, Ros, Beukers); 16 jan., ex. geringd, Middelburg (22 jan. nog aanwezig) (Lebret); 4 febr., Rotterdam, Tuindorp Vreewijk (Ou); 14 febr., Den Haag, Ockenburg (Lok) en 19 febr., gehoord Westduinen (idem); 19 en 25 febr., gehoord, Zutphen (v. d. Wielen); 27 febr., gehoord, Kerkrade (med. Hens); 11 nov., gevangen, vinkenbaan Meijendel (Perdeck, Voorham); 3 dec., gevangen, Maartensdijk (Marra, Holtman); 23 dec., gezien en lokroep gehoord, A.W. duinen (H. Niesen, F. Koning).

291 (81). PHYLLOSCOPUS SIBILATRIX — Fluiter.

13 april, gezien en gehoord, Ambt Delden (Meijerink).

[De vroegste datum was tot nu toe 16 april (twee gevallen) (zie Avif. Ned.: 86) (t.K.).]

— (—). PHYLLOSCOPUS TROCHILOIDES — Grauwe Fitis.

29 okt., Knardijk (zie verder Lim. 36: i) (**); 7 nov., Wassenaar, Wassenaarse Slag (zie ibidem) (niet aanvaard door C.N.A.).

296 (68). REGULUS IGNICAPILLUS — Vuurgoudhaantje.

Broedgevallen: Stad en Ambt Delden, maart en april, max. 25 zingende ex.; of al deze vogels tot broeden zijn gekomen, is niet te controleren (Meijerink); 26 sept., 5 à 6 nog zingende ex., „Twickel" (Bi, Lathbury); Ermelo, Stakenberg, 12 en 19 april, zingend ex. (Swart); Esbeek, N.Br., „De Utrecht", vanaf 30 april tot begin juni, minstens 5 geregelde zangposten (Wi).

18 sept., 15 ex., Oostvoorne (v. Orden; v. Blommestein).

298 (76). FICEDULA HYPOLEUCA — Bonte Vliegenvanger.

[1959: Broedgevallen: Aardenburg, Z., 1 (Koopman).]

Broedgevallen: Haren, Gr., 1 (L.N. 64: 144); Schiermonnikoog, 1 (nestkast) (Van. 15: 78); Beetsterzwaag, Fr., 6—12 mei, ♂, steeds zingend en insecten

jagend in boom met nestkast (Croockewit); Rijssen, Ov., 15 (in nestkasten) (Vj. 10: 332); Harderwijk, „Sonnevanc”, 2 (Dr. D. Bergsma, med. Tj); Leuvenum, weg Harderwijk-Zwarteboer, 13—15 mei, zingend ♂, bij nestkast bij villa (Wa, Ki, Sw); Zelhem, G., 2 (Vj. 9: 232); Ede, G., 1 (Vj. 9: 208); Wageningen (Vj. 9: 207).

8 april, Delden (Excursie N.O.U.).

[De vroegste datum is nog steeds 2 april (zie Avif. Ned.: 88) (t.K.).]

29 juni, ♀, Reeuwijk (Kuntze); 12 juli, ♀, Leersum (Vj. 9: 232).

300 (78). FICEDULA PARVA — Kleine Vliegenvanger.

4 maart, Ootmarsum, Ov. (Vj. 9: 208); 1 en 2 april, ♀, Warga, Fr. (Van. 14: 181).

[Maartgegevens waren er tot nu toe niet, terwijl de vroegste waarneming op 27 april viel (zie Avif. Ned.: 89) (t.K.).]

22 juni, Terschelling, Midsland (Vj. 9: 232); 12—16 sept., ♂, Den Haag, Leeuweriklaan (Hr. en Mevr. Hendrichs); 8—10 okt., ♀ of juv., Boschjes van Poot, aldaar (Ki, Oo, Ros, Te, Wa); 9 okt., ♂, ibidem (rode borst) (Beukers, F. d. Boer, Schattenkerk); 25 sept., Vlieland, Bomenland (Hr. en Mevr. Verhoeven); 3/4 okt., aanvliegslachtoffer, Lichtschip Terschelling (vleugel en staart coll. Zoöl. Museum, A'dam, no. 16171) (Voous, Wattel); 4 okt., Griend (Vj. 10: 332); 14 okt., De Beer (Ou, J. v. d. Beek); 31 okt., ♂, Warga, Fr. (Van. 14: 252).

[De laatste datum was tot nu toe 29 okt. (zie Avif. Ned.: 89) (t.K.).]

308 (69). PANURUS BIARMICUS — Baardmannetje.

Broedgevallen: Zwarte meer-W, 22 nesten gevonden; in april w.s. ruim 200 paren geteld; geringd 219 ex. (43 pulli en 176 volgroeide ex.) (Koridon).

O. Flevoland: 25 juni en 2 juli, ruim 10 ex., Houtribsluizen (Vj. 9: 232); 22 juli, 4 ex. (N. v. d. Beek, Sevinga) en 6 ex. (Ou), Knardijk; 1 okt., ca 300 ex., langs hele traject Harderwijk-Lelystad, Knardijk (Ki, Oo, Sw, Te); 15 okt., 3 ex. aldaar (v. Waart, Bavelaar); De Beer, 28 dec., 2 ♂♂ (Vj. 10: 332).

— (—). CETHIA FAMILIARIS — Kortsnavelboomkruiper.

juli, gezien en gehoord, ca 8 km N. van Arnhem (*); 8 okt., gezien en gehoord, Den Haag, Boschjes van Poot (*); 12 nov., gezien en gehoord, Wassenaar, Raaphorst (*) (zie verder Lim. 35: 223—226).

311 (31). EMBERIZA CALANDRA — Grauwe Gors.

Broedgevallen: tussen Lottum en Horst, L., 21 mei, zingend ♂ (Wa); Ospel, L., 21 mei, 5 zingende ♂♂, tussen Ospeler Peel en Noordervaart (Wa); St. Pietersberg, 1 (NHMBL. 50: 94).

9 juli, ♂, Groesbeek, G. (Vj. 9: 232); 21 okt., ♂, gevangen, vinkebaan, Meijendel (Perdeck, Voorham).

312 (32). EMBERIZA CITRINELLA — Geelgors.

Broedgevallen West Nederland: Texel, Staatsbossen, 17 mei, zingend ♂ (ook volgens de Heer J. Drijver broedvogel aldaar) (Wa, Ki, Sw).

314 (33). EMBERIZA LEUCOCEPHALOS — Witkopgors.

11 en 13 okt., 1 ex., vangstation Wassenaar (beide in coll. Rijksmuseum Leiden) (Vogeltrekstation) (**); 30 okt., ♀, vinkebaan, Kennemer duinen (zag er uit als ♀ Geelgors, maar was vuilwit waar Geelgors geel is; vage, brede, donkerbruine borstband, met witte keelvlak; werd gelokt door Geelgors en lokte terug met zelfde geluid)

(H. Niesen) (*); 12 nov., Westerschouwen, Haamstede (Ringstation Nebularia) (coll. Rijksmuseum Leiden) (**).

[Thans zijn er vijf vondsten en twee onbevestigde waarnemingen na 1900 (zie Avif. Ned.: 91) (t.K.).]

315 (34). *EMBERIZA BRUNICEPS* — Bruinkopgors.

24 mei, ♂, Ameland (zie verder L.N. 64: 145) (**).

[Een waarneming op 23 juli aan de Diemerzeedijk van een ex., dat tot op 3 m was te benaderen, betrof w.s. een ontsnapt individu en is daarom niet door de C.N.A. aanvaard. (t.K.).]

319 (37). *EMBERIZA HORTULANA* — Ortolaan.

Broedgevallen: Winterswijk, Kotten, 11 mei, 3 zingende ♂ ♂ (Sl); Sevenum, L., 10 juni, 1 (met voerend ♂ en ♀); bovendien op ca 50 m nog een 2e, zingend ♂ (Spreuwenberg, Br. Agatho, Br. Longinus).

10 april, ♂ en ♀, Kampina, Belversven (Derksen, Schüttenhelm); 6 mei, ♂ en ♀, Eemmond (Vj. 9: 232); 27 mei, 10 à 12 ex., Maartensdijk (Marra); 5 juni, ♂, Broekhuizen, L. (Kr); juli, Riel, N.Br., 2 ex. (B. J. en A. B. Wittgen); 1 aug., 2 ex., Stiphout-Mierlo, N.Br. (B. J. Wittgen); 20 sept., ♂, Kampina, Beerze (v. Erve).

323 (41). *EMBERIZA PUSILLA* — Dwerggors.

1 nov., ♂, Bloemendaal (coll. Rijksmuseum Leiden) (ontvangen van Mr. M. Luikinga) (Junge) (**); 5 nov., Westerschouwen, Haamstede (coll. idem) (Ringstation Nebularia) (**).

325 (43). *CALCARIUS LAPPONICUS* — IJsgors.

19 jan., ca 30 ex., Bantpolder, Lauwerszee (Vouus, Timmerman); 15 april, 's-Gravenzande (Beukers, F. d. Boer, Martens, Schattenkerk).

[De laatste datum was tot nu toe 31 maart (zie Avif. Ned.: 94) (t.K.).]

15 okt., De Beer (Frencken); 22 en 29 okt., resp. 2 en 3 ex., overvliegend, A.W. duinen (geluid goed bekend van lokvogels op vinkebaan) (H. Niesen); 12 nov., 2 ex., Eemmond (Sl); 12, 18 en 30 nov., resp. 4, 2 en 2 ex. en 30 dec., 1 ex., Wassenaar, duinen (v. Dongen, Meijendelrapport); 25 nov., 3 ex., Vlaardingen, opspuiterrein (Martens, F. d. Boer c.s.).

326 (44). *PLECTROPHENAX NIVALIS* — Sneeuwgors.

12 sept., Vlieland (Spaans).

[De vroegste datum is 4 sept. (zie Avif. Ned.: 94) (t.K.).]

16 dec., totaal ruim 100 ex., Marken (Swart, Bonten).

Binnenland: 5, 12 en 26 febr., resp. 12, 6 en 4 ex., Vlaardingen, Aalkeeten Broekpolder (De Reuver); 1 april, 4 ex., Leeuwarden (Van. 14: 251). [Tot nu toe waren drie gevallen uit april en één uit mei bekend (zie Avif. Ned.: 94) (t.K.).]

5 nov., 2 ex., Akkrum, Fr. (Van. 14: 251); 12 nov., ♂, Kampinase heide, N.Br. (v. Erve); 16 nov., 2 ex., Numansdorp (v. d. Lee).

327 (12). *COCCOTHRAUSTES COCCOTHRAUSTES* — Appelvink.

Broedgevallen: Denekamp, 1 (Vj. 9: 208); Ambt Delden, geschat op 4 (geen nesten gevonden) (Meijerink); Winterswijk, 1 (Vj. 9: 208); Stein, L., 1 (ibidem).

7 juni, Arcen, L. (Kr); 1 juli, ♂, autoslachtoffer, St. Anna Parochie (Van. 14: 251); 21 okt., Hoophuizen (v. Orden c.s.); 31 okt., ♂, Wassenaar,

duinen (v. Dongen, Meijendelrapport) en 15 nov., 2 ex., aldaar (De Monchy); 14 nov., Ameland, Nes (Van. 14: 251).

329 (14). *CARDUELIS CARDUELIS* — Putter.

Broedgevallen: Beesd, G., Marienwaardse eendenkooi, 18 mei, ♂ en ♀ met 3 pas uitgevlogen jongen (Entrop); Texel, Staatsbossen, 17 mei, 1 (uitgewaaid nest met eieren getoond door de Heer J. Drijver); eenmaal 3 achterelkaar aanjagende ex. (Wa, Ki, Sw); Haarlem, paartje met vliegvlugge jongen (Vj. 9: 246); Noordwijk-Binnen, 28 mei, 1 (later verstoord) (Vj. 10: 392); Den Haag, Westduinpark, 13 sept., ad., juv. voerend (Van. 14: 198); Rotterdam, Volkstuinen, enkele broedparen (12 jongen geteld) (Vj. 10: 392).

20 jan.—29 maart, max. 125 ex., Rotterdam-C, in platanen naast stations-postkantoor (het aanvliegen uit diverse richtingen begon steeds ca 16.30 en was om ca 17.00 geëindigd — om 8 en 13 uur nooit gezien; w.s. werd in de platanen overnacht, hoewel ze ook fourageerden op de zaadbollen; 29 maart nog 15 ex.) (Duiven, P. v. d. Velden); 13 mei, 2 ex., Neerlangbroek (Marra); 4 juni, paartje, Bloemendaal (Vj. 9: 246); 6 juni, Diemer zeedijk (Swart); 12, 15 en 25 juni, resp. 1, 2 en 1 ex., A'damse Bos (Vwgr. KNNV); juli—sept., max. 14 ex., Leidschendam (mej. Kalf); 16 juli, 2 ex., De Bilt, U. (Boellaard); aug., max. (29 aug.) 20 ex., sept. en okt., herhaaldelijk 20 of meer ex., nov. en dec., max. 16 ex., A'damse Bos (Vwgr. KNNV); eind aug., 4 ad. met 1 juv., sept.-okt., max. (7 en 21 okt.) resp. 195 en 60 ex., Wassenaar, duinen (v. Dongen, Meijendelrapport) en 17 sept., 110 ex. „Raaphorst”, aldaar, fouragerend op onkruid (Bz); 30 sept., ca 50 ex. (vier 1e jaars, gevangen), Houten, U. (Lichtenbeld c.s.); 21 okt., tenminste 300 doortrekkende ex., Hoophuizen (v. Orden c.s.).

330 (15). *CARDUELIS SPINUS* — Sijs.

16 april, paartje (♂ zingend), Oosterhout, N.Br. (Vj. 9: 208); 1 mei, 2 ex., Dishoek, N.Br. (Vj. 9: 246); 26 mei—6 juni, ♂, Castricum (Verkerk); juni, meerdere zingende ♂♂, Schiermonnikoog (Vj. 10: 332); 15 juni, 2 ex., Domburg (Vj. 9: 232); 30 aug., 5 ex., Wassenaar, duinen (v. Dongen, Meijendelrapport).

332 (16). *CARDUELIS FLAVIROSTRIS* — Frater.

1 en 12 april, resp. 400 en 20 ex., O. Flevoland, Ketelhaven (Vj. 9: 208) en 2 april, ca 100 ex., Dronten (Ki, Kl, Oo, Te). Binnenland: 5 nov. en 3 en 17 dec., 1 ex., Maartensdijk (Marra, Holtman).

333 (17). *CARDUELIS FLAMMEA* — Barmisjs.

27 mei, ♂, Den Haag, W.L.D. (v. Swelm, v. Olphen); 15 okt., 3 ex., Goeree, bij vuurtoren (Middelman, v. Ente); okt.—dec., max. (28 okt.) 40 ex., Hoophuizen (v. Orden c.s.); 21 okt., 8 trekkende ex. (subsp.?), 5 nov., 4 ex. en 24 dec., 2 ex. subsp.?), Wassenaar (v. Dongen, Meijendelrapport); begin nov., klein troepje, Rauwerd, ook op Terschelling (Van. 14: 251); 5 nov., enkele ex., Giekerk (ibidem); 12 nov., 2 ex., Sneek (ibidem); 11 nov., 8 à 10 ex., Marken (Swart, Bonten); 12 nov., ex. gevangen, Waalre, N.Br. (v. Dooren); 19 nov., 2 ex., A'dam, Zorgvlied (Kr); nov. en dec., steeds in A'damse Bos (Vwgr. KNNV).

(17b). *CARDUELIS FLAMMEA CABARET*.

Broedgevallen: Vlieland, zie Lim. 35: 4—16; Texel, Staatsbossen, Westerslag, 17—18 mei, baltsvlucht van tenminste 4 ♂♂; ♀ bij drinkplaats (Wa, Ki, Sw); 14 juli, paartje met 3 zojuist uitgevlogen jongen en 1 jong op nestrand (Lim. 35: 15).

14 okt.—12 nov., max. (28 okt.) 12 ex., Hoophuizen (v. Orden c.s.); 21 okt., 2 ex., Wassenaar, vinkebaan (v. Dongen, Meijendelrapport); 28 okt. en 11 nov., resp. 1 en 2 ex. gevangen, Waalre, N.Br. (v. Dooren); 29 okt. en 15 dec., 1 ex. gevangen, Maartensdijk, Groenekan (Marra); 10 en 17 nov., 2 ex., Den Haag, Zorghvliet (F. d. Boer, Regeer, Beukers); 10 nov. en 4 dec., resp. 6 en 3 ex., Wassenaar (Bz); 22 dec., tenminste 2 ex., O. Flevoland, Ontariobos (zeer w.s. *cabaret*) (Koridon, t.K.).

335 (19). SERINUS SERINUS — Europese Kanarie.

Broedgevallen (?): Beetsterzwaag, Lauswalt, 6—12 mei, ♂, dagelijks gezien en gehoord en nog een ♂ in aangrenzend bos (volgens jachtopziener regelmatig in de broedtijd hier waargenomen) (Croockewit); Delden: 13 april, zingend ♂ en 18 april, 2 ex. (waarvan 1 zingend), Stad Delden; 6 mei, zingend ex., Ambt Delden, geen nest gevonden (Meijerink); Vogelensang, N.H., april en mei, 2 territoria; geen nest of vluchtige jongen gezien (F. en H. Niesen).

11, 12 en 19 april, zingend ♂, Driehuis (Vj. 10: 332); 12 april, zingend ♂, Overveen (ibidem); einde juni, zingend ♂, Schiermonnikoog (Vj. 9: 246); 16 juni, 5 ♂♂ en 5 ♀♀ (1 ♂ geringd), Vlieland (ibidem); 21 en 28 okt., resp. 1 en 2 ex., Hoophuizen (v. Orden c.s.); 4 en 5 nov., 20 ex., Veenendaal, G. (L.N. 64: 288).

336 (20). PYRRHULA PYRRHULA — Goudvink.

Broedgevallen: IJhorst, eind april—begin mei, diverse paartjes en 1 broedgeval (Vj. 9: 246); Ambt Delden, geschat op 5; slechts 1 nest gevonden (Meijerink); Gorssel, Epse, 1 en Elserbos, 1 (Coldewey); Apeldoorn, tenminste 35 (v. Orden); Rotterdam, Kralingse Bos, 1 (Vj. 9: 246); Rockanje, 1 (Huygen, Schattenkerk, Te); Arcen, L., 1 (Wa).

Verdere via de waarnemingskaarten binnengekomen gegevens:

Friesland: Beetsterzwaag, 15 jan., tenminste 3 ex. (Bi); Sneek, 5 nov., ♀ gevangen (Westra); Drente: Assen, 3 april, 2 ♂♂ en 3 ♀♀ (Resoort); Overijssel: Steenwijkerwold, 5 maart, 8—10 ex. (Verhoeven); Holterberg, 19 febr., 3 ex. (idem); Raalte, Schoonheten, juli—aug., veel (Coldewey); Gelderland: Hoophuizen, 22 okt., 8 ex. (v. Orden c.s.); Ermelo, Stakenberg, 19 en 21 april, ♂ met ♀ (♂ soms zingend) (Swart); N. Holland: Bentveld, 3 dec., 3 ex. (Meeth); A.W.L. duinen, 26 febr., 4 ex.; 29 okt., 1 ex.; 21 nov., idem; 10 dec., 4 ex. (H. Niesen, Koning); Hilversum, Laarder Waschmeer, 7 okt. (Lichtenbeld c.s.); A'damse Bos, 5 nov., 1 ex. en 14—22 nov., 1 paar (Vwgr. KNNV); Marken, 11 nov. (Swart, Bonten); Z. Holland: Wassenaar, 24 dec., 2 ♂♂ (v. Dongen, Meijendelrapport); N. Brabant: Valkenswaard, 14 febr., 2 ex. (B. J. Wittgen).

(20b). PYRRHULA PYRRHULA PYRRHULA.

[1959: dec., ♀ ad., raamslachtoffer, Texel (vleugel 90 mm) (Peeters).]

5 nov., ♂ gevangen, Sneek (vleugel 92 mm) (Westra); 26 nov., 2 ♂♂ en 1 ♀ (♀ gevangen), Wassenaar (Voorham, v. d. Houweler); 30 nov., ♂, dood gevlogen, Leeuwarden (w.s. *pyrrhula*) (Van. 14: 251) (vleugel 93 mm; med. Bosch); 23—30 dec. (ook nog 13 febr. 1962), 1—2 ♀♀, A'dam-Z., „Zorgvlied” (lichtgrijs aan nek-streek; groter dan bijv. Groenling) (Swart, Kr, Oree, De Roever).

339 (23). LOXIA CURVIROSTRA — Kruisbek.

14 jan., ca 15 ex., Wassenaar, Bierlap (Hellebrekers); 1 aug., 2 ex., Hoge Veluwe (De Roever); 22 okt., 28 ex., H. v. Holland (F. Maas); 13 nov., versuft

ex. op verkeersweg, Kampen (15 nov. weer vrijgelaten door Koridon, in N.O. Polder) (t.K.).

[Voor verdere gegevens, zie Vj. 9: 232 en 246 en 10: 332 (t.K.).]

343 (27). FRINGILLA MONTIFRINGILLA — Keep.

31 maart, ca 1000, Apeldoorn, in een beukenbos (v. Waart); 20—24 mei, ♂, Broek in Waterland, Zuiderwoude (Swart, Bonten); 6 juli, zingend ♂, Castricum, Bakkum (Verkerk); 1 sept., 2 ex., Weert, L. (Vj. 9: 246).

[De vroegste najaarsdatum was tot nu toe 5 sept. (zie Avif. Ned.: 99) (t.K.).]

349 (11). ORIOLUS ORIOLUS — Wielewaal.

15 april, 1 of 2 ♂♂, gehele dag gehoord, in de toppen van hoog griendbos, Brabantse Biesbosch (Ou, Ve, c.s.).

[Tot nu toe was de vroegste datum 16 april (zie Avif. Ned.: 100) (t.K.).]

350 (1). CORVUS CORAX — Raaf.

31 mei, Valkenburg, L. (sterk gevingerde vleugels en sterk wigvormige staart; vloog op 80 à 100 m, vrij langzaam en alleen → O) (Hens) (*).

351 (3a, b). CORVUS CORONE — Kraai.

(3a). CORVUS CORONE CORNIX.

30 mei, 17 en 20 juni en 23 aug., Vlieland (Vj. 9: 232 en 246); 3 juni, Enschede, Twekkelo (Vj. 9: 246); 2 aug., Zierikzee (ibidem).

355 (7). NUCRIFRAGA CARYOCATACTES — Notenkraker.

20 jan., Braakman (Vj. 9: 208); 18 sept., De Beer (Vj. 10: 332); 6, 16, 22 en 27 okt., Wageningen (Vj. 10: 332 en L.N. 64: 288); 13 okt., 2 ex., tussen Scheveningen en Wassenaar, duinen (Vj. 10: 332); 12 nov., H. v. Holland (Beukers).

[De vroegste najaarsdatum was tot nu toe 21 sept. (zie Avif. Ned.: 103) (t.K.).]

Afgesloten dec. 1962.